

Izglītības kvalitātes valsts dienests

**Vispārējās izglītības iestāžu darbības un izglītības
programmu īstenošanas kvalitātes ārējais novērtējums un
akreditācijas
ekspertu komisiju ieteikumu ieviešana
izglītības iestādēs
2015.gadā**

Ziņojums

Izglītības kvalitātes valsts dienests
2016

Saturs

1. Vispārēja informācija par izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitātes ārējo vērtēšanu	3
2. Kvalitātes dienesta plānoto uzdevumu izpilde akreditācijas procesa pilnveidei	7
3. Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas rezultātu kopējais raksturojums	9
4. Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas rezultāti un ekspertu komisiju ieteikumu izpilde sadalījumā pa katrai jomai atbilstošajiem kritērijiem	14
4.1. Joma „Mācību saturs – iestādes īstentās izglītības programmas”	15
4.2. Joma „Mācīšana un mācīšanās”	17
4.2.1. Kritērijs „Mācīšanas kvalitāte”	17
4.2.2. Kritērijs „Mācīšanās kvalitāte”	18
4.2.3. Kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”	20
4.3. Joma „Izglītojamo sasniegumi”	21
4.3.1. Kritērijs „Izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā”	21
4.3.2. Kritērijs „Izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos”	21
4.4. Joma „Atbalsts izglītojamajiem”	22
4.4.1. Kritērijs „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)”	22
4.4.2. Kritērijs „Atbalsts personības veidošanā”	23
4.4.3. Kritērijs „Atbalsts karjeras izglītībā”	25
4.4.4. Kritērijs „Atbalsts mācību darba diferencijai”	26
4.4.5. Kritērijs „Atbalsts izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām”	27
4.4.6. Kritērijs „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni”	28
4.5. Joma „Iestādes vide”	30
4.5.1. Kritērijs „Mikroklimats”	30
4.5.2. Kritērijs „Fiziskā vide”	31
4.6. Joma „Iestādes resursi”	32
4.6.1. Kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”	32
4.6.2. Kritērijs „Personālresursi”	33
4.7. Joma „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana”	35
4.7.1. Kritērijs „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana”	35
4.7.2. Kritērijs „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”	36
4.7.3. Kritērijs „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”	37
5. Secinājumi un priekšlikumi	39

1. Vispārēja informācija par izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitātes ārējo vērtēšanu

Izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas ārējā vērtēšana jeb akreditācija ir process, kura ietvaros vērtē izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti.

Izglītības likuma 20.pantā noteikta Izglītības kvalitātes valsts dienesta (turpmāk – kvalitātes dienests) kompetence izglītībā. Atbilstoši Izglītības likuma 20.panta otrajā daļā noteiktajam kvalitātes dienesta darbību nosaka Ministru kabineta apstiprināts nolikums.

Ministru kabineta 2013.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.225 „Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums” (turpmāk – MK noteikumi Nr.225) 3.4.apakšpunktā noteikta kvalitātes dienesta funkcija nodrošināt vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot augstāko profesionālo izglītību) kvalitātes novērtēšanu. MK noteikumu Nr.225 4.4.apakšpunktā noteikts kvalitātes dienesta uzdevums organizēt izglītības iestāžu (izņemot augstskolas un koledžas, interešu izglītības iestādes, pieaugušo neformālās izglītības iestādes) un eksaminācijas centru darbības kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju, savukārt 4.5.apakšpunktā noteikts, ka kvalitātes dienests organizē vispārējās un profesionālās izglītības programmu (izņemot profesionālās pilnveides izglītības programmas, profesionālās ievirzes izglītības programmas, augstākās izglītības studiju programmas) kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju.

Izglītības likuma 27.pantā noteikts, ka izglītības iestādes, kuras īsteno pamata un vidējās pakāpes izglītības programmas, tiek akreditētas uz sešiem gadiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Akreditācija veicama piecu gadu laikā no izglītības iestādes darbības uzsākšanas dienas.

Atbilstoši Izglītības likuma 1.panta 10.punktā noteiktajam izglītības programmas akreditācija ir tiesību iegūšana izglītības iestādei vai citai šajā likumā noteiktajai institūcijai izsniegt valsts atzītu izglītības dokumentu par konkrētai izglītības programmai atbilstošas izglītības ieguvī. Izglītības programma akreditējama divu gadu laikā no tās īstenošanas uzsākšanas dienas un ne retāk kā reizi sešos gados.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 14.septembra noteikumos Nr.852 „Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus” (turpmāk – MK noteikumi Nr.852) 3.punktā noteikto, lai pieteiktos akreditācijai, izglītības iestāde kvalitātes dienestā iesniedz:

1. akreditācijas iesniegumu, kas saskaņots ar izglītības iestādes dibinātāju. Akreditācijas iesniegumam pievieno dokumentu, kas apliecina izglītības iestādes vadītāja tālākizglītību iestādes darba organizācijā vai kvalitātes novērtēšanā;
2. pašnovērtējuma ziņojumu, kas saskaņots ar izglītības iestādes dibinātāju un ir publiskots izglītības iestādes vai tās dibinātāja tīmekļa vietnē.

Vispārējās izglītības iestādes akreditācijas iesniegumu un pašnovērtējuma ziņojumu iesniedz ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms vēlamā izglītības iestādes vai izglītības programmas akreditācijas laika (MK noteikumu Nr.852 4.punkts).

Atbilstoši MK noteikumos Nr.852 noteiktajam izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti var vērtēt, organizējot akreditācijas ekspertu komisiju (turpmāk – ekspertu komisija). Kvalitātes dienests ekspertu komisiju izveido atbilstoši MK noteikumu Nr.852 12., 14., 15. un 16.punktā noteiktajam. Ekspertu komisija pēc izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitātes novērtēšanas Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisijai (turpmāk – akreditācijas komisija) iesniedz ekspertu komisijas ziņojumu un priekšlikumu par izglītības iestādes vai izglītības programmas akreditāciju vai akreditācijas atteikumu (MK noteikumu Nr.852 12.punkts).

MK noteikumu Nr.852 18.punktā noteikts, ka akreditācijas procesā izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē četros kvalitātes vērtējuma līmeņos:

1. I līmenis – nepietiekami;
2. II līmenis – pietiekami;
3. III līmenis – labi;
4. IV līmenis – ļoti labi.

MK noteikumu Nr.852 19.punktā noteikts, ka izglītības iestādes vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai jomai atbilstošo kritēriju kvalitātes vērtējuma līmeni (izņemot šo noteikumu 19.3.1. apakšpunktā minēto kritēriju „Izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā”, 19.3.2. apakšpunktā minēto kritēriju „Izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos” un 19.4.5.apakšpunktā minēto kritēriju „Atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām”, kurus vērtē aprakstoši):

1. Mācību saturs – iestādes īstenojams izglītības programmas;
2. Mācīšana un mācīšanās:
 - 2.1. mācīšanas kvalitāte;
 - 2.2. mācīšanās kvalitāte;
 - 2.3. vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa;
3. Izglītojamo sasniegumi:
 - 3.1. izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā;
 - 3.2. izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos;
4. Atbalsts izglītojamiem:
 - 4.1. psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība);
 - 4.2. atbalsts personības veidošanā;
 - 4.3. atbalsts karjeras izglītībā;
 - 4.4. atbalsts mācību darba diferenciacijai;
 - 4.5. atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām;
 - 4.6. sadarbība ar izglītojamā ģimeni;
5. Iestādes vide:
 - 5.1. mikroklimats;
 - 5.2. fiziskā vide;
6. Iestādes resursi:
 - 6.1. iekārtas un materiāltehniskie resursi;
 - 6.2. personālrresursi;
7. Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana:
 - 7.1. iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana;
 - 7.2. iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība;
 - 7.3. iestādes sadarbība ar citām institūcijām.

Vērtējot izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti, ievēro kvalitātes dienesta 2011.gada 15.aprīļa nolikumu Nr.2 „Akreditācijas ekspertu komisijas nolikums”, 2011.gada 24.maija iekšējos noteikumus Nr.5 „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika” (turpmāk – metodika) un 2015.gada 18.maija iekšējos noteikumus Nr.14 „Grozījumi Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2011.gada 24.maija iekšējos noteikumos Nr.5 „Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika””.

Izglītības iestādes vai izglītības programmas akreditācijas ar ekspertu komisiju rezultāti tiek apkopoti ekspertu komisijas ziņojumā. Tajā iekļauta informācija par izglītības iestādes mācību priekšmetu stundu vērošanu, dokumentācijas izpēti, intervijām un sarunām ar izglītojamajiem, pedagogiem, vecākiem, atbalsta personālu, anketēšanas rezultātiem, kā arī izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā norādītais.

Ekspertu komisijas ziņojums veidots saskaņā ar metodikā katrai jomai atbilstošo kritēriju aprakstā definētajiem rādītājiem. Ekspertu komisija ziņojumā norāda pozitīvo izglītības iestādes darbībā vai izglītības programmas īstenošanā, kā arī ieteikumus izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas uzlabošanai.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 25.punktā noteiktajam kvalitātes dienests publisko ekspertu komisijas ziņojumu kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē, ievērojot fizisko personu datu aizsardzību.

Izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti var vērtēt arī bez ekspertu komisijas ziņojuma un priekšlikuma par izglītības iestādes darbības vai izglītības programmas īstenošanas kvalitāti šādos gadījumos:

1. ja izglītības iestāde (izņemot eksaminācijas centru) vai izglītības programma iepriekš bija akreditēta uz sešiem gadiem (MK noteikumu Nr.852 53.punkts);
2. ja izglītības iestāde īsteno citu līdzīgu izglītības programmu tajā pašā vai augstākā izglītības pakāpē (MK noteikumu 51.punkts).

Akreditācijas komisija MK noteikumu Nr.852 51. un 53.punktā minētajos gadījumos izvērtē arī kvalitātes dienesta iesniegtos dokumentus un izsaka priekšlikumu par akreditāciju, akreditācijas atteikumu vai akreditācijas termiņa pagarināšanu (MK noteikumu Nr.852 36¹.punkts).

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 2.punktā noteiktajam lēmumu par izglītības iestādes, eksaminācijas centra vai izglītības programmas akreditāciju pieņem kvalitātes dienests, pamatojoties uz akreditācijas komisijas priekšlikumu.

Dienests, pamatojoties uz akreditācijas komisijas priekšlikumu, var pieņemt lēmumu par izglītības iestādes akreditāciju uz sešiem gadiem vai akreditācijas atteikumu. Savukārt attiecībā uz izglītības programmām dienests var lemt par akreditāciju uz sešiem gadiem, diviem gadiem vai par akreditācijas atteikumu (MK noteikumu Nr.852 38.punkts).

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.852 40. un 42.punktu iestādi, kas īsteno vispārējās izglītības programmu, un vispārējās izglītības programmu akreditē uz sešiem gadiem, ja ne mazāk kā divas trešdaļas šo noteikumu 19.punktā minēto kritēriju (izņemot 19.3.1., 19.3.2. un 19.4.5.apakšpunktā minētos kritērijus) ir novērtēti ar „ļoti labi” un „labi” un neviens kritērijs nav novērtēts ar „nepietiekami”. Vispārējās izglītības programmu akreditē uz diviem gadiem, ja ne mazāk kā divas trešdaļas šo noteikumu 19.punktā minēto kritēriju (izņemot 19.3.1., 19.3.2. un 19.4.5.apakšpunktā minētos kritērijus) ir novērtēti ar „ļoti labi”, „labi” un „pietiekami” (44.punkts). Savukārt šo noteikumu 46.punkts nosaka, ka lēmumu par iestādes vai izglītības programmas akreditācijas atteikumu pieņem, ja kaut viens no 19.1., 19.2.1., 19.6.1., 19.6.2.apakšpunktā minētajiem kritērijiem novērtēts ar „nepietiekami” vai vairāk nekā viena trešdaļa šo noteikumu 19.punktā minēto kritēriju ir novērtēti ar „nepietiekami”.

Kvalitātes dienests, pamatojoties uz MK noteikumu Nr.225 4.6.apakšpunktā noteikto, veic ekspertu komisijas sniegto ieteikumu ieviešanas monitoringu, sniedz metodisko atbalstu izglītības iestādei ieteikumu ieviešanā, kā arī izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas pilnveidē.

MK noteikumu Nr.852 27.punktā noteikts, ka izglītības iestāde līdz kārtējā gada 1.decembrim informē kvalitātes dienestu par ekspertu komisijas ziņojumā norādīto ieteikumu ieviešanu, savukārt kvalitātes dienests reizi gadā informē Izglītības un zinātnes ministriju par ekspertu komisiju ieteikumu ieviešanu izglītības iestādēs.

No 2010.gada ir noteikta vienota kārtība, kādā izglītības iestādes informē kvalitātes dienestu par ekspertu komisijas ieteikumu ieviešanas gaitu. Ja izglītības iestāde visus ekspertu komisijas ieteikumus ir izpildījusi un par to informējusi kvalitātes dienestu, tad nākamajā gadā atkārtota informācija par šo ieteikumu izpildi izglītības iestādei nav jāsniedz. Ja ekspertu komisijas ieteikumi nav izpildīti vai ir izpildīti daļēji,

tad izglītības iestāde nākamajā gadā atkārtoti iesniedz kvalitātes dienestā informāciju par neizpildīto vai daļēji izpildīto ieteikumu ieviešanas gaitu.

2. Kvalitātes dienesta plānoto uzdevumu izpilde akreditācijas procesa pilnveidei

MK noteikumu Nr.225 4.9.apakšpunktā noteikts kvalitātes dienesta uzdevums regulāri sagatavot ziņojumus par izglītības kvalitāti (izņemot augstāko izglītību) un sniegt priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar izglītības politikas plānošanu un īstenošanu.

Iepriekšējā pārskata periodā tika sagatavoti divi ziņojumi „Vispārējās izglītības iestāžu darbības kvalitātes un izglītības programmu īstenošanas novērtēšanas ar akreditācijas ekspertu komisiju rezultāti 2013. – 2014.gadā” un „Ziņojums par akreditācijas ekspertu komisiju ieteikumu ieviešanu izglītības iestādēs 2014.gadā” (turpmāk – ziņojumi par iepriekšējo pārskata periodu). Savukārt ziņojumā „Vispārējās izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes ārējais novērtējums un akreditācijas ekspertu komisiju ieteikumu ieviešana izglītības iestādēs 2015.gadā” iekļauta gan informācija par izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu novērtēšanas ar ekspertu komisiju rezultātiem, gan informācija par ekspertu komisiju ieteikumu ieviešanu, aptverot ziņojumu par iepriekšējo pārskata periodu tematiku un izmantojot vienotu faktu analīzes metodiku.

Ziņojumos par iepriekšējo pārskata periodu kvalitātes dienestam tika izteikti vairāki priekšlikumi akreditācijas procesa uzlabošanai un izglītības kvalitātes veicināšanai. Daļa no priekšlikumiem ir izpildīti, bet to priekšlikumu, kuri īstenojami ilgtermiņā, ieviešana turpinās.

Kvalitātes dienests sadarbībā ar Latvijas novadu pašvaldībām ir uzsācis organizēt 72 stundu izglītības pārvalžu un nodaļu speciālistu un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveidi „Izglītības iestāžu vadītāju līderības veicināšana izglītības kvalitātes nodrošināšanai izglītības iestādēs” (turpmāk – profesionālās kompetences pilnveides kursi), kuras mērķis ir izglītības iestāžu vadītāju līderības veicināšana un kvalitatīva mācību procesa organizēšanas prasmju attīstīšana. Apliecības par profesionālās kompetences pilnveides programmas apguvi 2015.gadā saņēmuši 30 dalībnieki no Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novadiem, 29 dalībnieki no Dobeles, Auces un Tērvetes novadiem. Profesionālās kompetences pilnveides kursi 2015.gada novembrī tika uzsākti arī Liepājas pilsētas, Aizputes, Grobiņas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu izglītības pārvalžu un nodaļu speciālistiem un izglītības iestāžu vadītājiem (36 dalībnieki), bet decembrī – Ikšķiles, Salaspils, Carnikavas, Siguldas, Garkalnes, Olaines, Ķekavas novadu izglītības pārvalžu un nodaļu speciālistiem un izglītības iestāžu vadītājiem (30 dalībnieki).

2015.gada augustā tika organizēti 36 stundu profesionālās kompetences pilnveides kursi Jelgavas pilsētas, Jelgavas, Ozolnieku un Olaines pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājiem (29 dalībnieki).

2015.gadā kvalitātes dienests organizēja akreditācijas ekspertu kursu profesionālās ievirzes izglītības iestāžu akreditācijā mūzikas un mākslas jomās (26 dalībnieki), bet decembrī šādosursos piedalījās 22 sporta jomas speciālisti.

Lai papildinātu vispārējās izglītības akreditācijas ekspertu skaitu un pilnveidotu izglītības kvalitātes novērtēšanu, kā arī nodrošinātu saikni starp vispārējās izglītības iestādēm un augstskolu pedagoģisko studiju programmu mācībspēkiem, kā arī nevalstisko organizāciju izglītības darba profesionāļiem, 2015.gada decembrī kvalitātes dienests uzsāka 16 stundu profesionālās kompetences pilnveides kursus 24 vispārējās izglītības ekspertiem.

Lai veidotu vienotu izpratni par izglītības kvalitātes vērtēšanas procesu un paaugstinātu akreditācijas ekspertu kompetenci, Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotā Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.1.apakšaktivitātes projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas

izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” (tika īstenots no 2010.gada 1.decembra līdz 2015.gada 30.novembrim) ietvaros izstrādāti „Metodiskie ieteikumi profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu pašvērtēšanai”, „Profesionālās izglītības akreditācijas ekspertu rokasgrāmata” un „Ceļvedis ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanā”.

Ziņojumā par iepriekšējo pārskata periodu ir ieteikums kvalitātes dienestam sniegt metodisku atbalstu vispārējās izglītības iestāžu vadītājiem par speciālo izglītības programmu īstenošanu izglītojamajiem, kuri integrēti vispārējās pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības iestādēs. Šis priekšlikums tiek īstenots. Kvalitātes dienesta Uzraudzības departaments izstrādājis aptaujas lapas „Izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrēšanas procesa izvērtējums” projektu. Izglītības iestāžu vadītājiem profesionālās kompetences pilnveidesursos tiek sniegta informācija par speciālo izglītības programmu īstenošanu.

Pildot iepriekšējā pārskata perioda priekšlikumu par to, ka jāierosina Izglītības un zinātnes ministrijai pedagogu darba samaksas modelī akcentēt izglītības iestāžu atbalsta personāla darba organizācijas un darba samaksas jautājumus, kvalitātes dienesta darbinieki piedalījušies diskusijās par atbalsta personāla nodrošināšanu izglītības iestādēs un par atbalsta personāla darba samaksas jautājumiem, kas notikušas Izglītības un zinātnes ministrijā.

Tiek veikts darbs pie Ministru kabineta noteikumu „Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts, pašvaldību un valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” projekta izstrādes, kas cita starpā noteiks, ka izglītības iestādēm pārskatu par ekspertu komisijas ieteikumu izpildi jāiesniedz kvalitātes dienestam līdz nākamā gada 1.februārim, lai varētu gūt kopēju priekšstatu par ekspertu ieteikumu izpildi izglītības iestādē visa kalendārā gada ietvaros.

Iepriekšējā pārskata periodā kvalitātes dienestam tika izvirzīts uzdevums izstrādāt ieteikumus izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībai izglītības iestādēs. Kvalitātes dienesta darba grupa izstrādāja vadlīnijas vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēs noteiktajai izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībai. Ar minētajām vadlīnijām tiek iepazīstinātas ieinteresētās puses.

2015.gadā kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē ir aktualizēta informācija par izglītības iestādei nepieciešamo dokumentu nomaiņu.

Ziņojumā par iepriekšējo pārskata periodu secināts, ka ekspertu komisijas izglītības iestādēm sniegušas ieteikumus to darba pilnveidei īstermiņā un ka izglītības iestādes šos ieteikumus izpildījušas vai daļēji izpildījušas jau pirmajā gadā pēc akreditācijas, tādējādi vēršot uzmanību uz to, ka ekspertu komisiju darbs jāpilnveido un to ieteikumiem jābūt ilgtspējīgiem un attiecināmiem uz visu izglītības iestādes darbības periodu līdz nākamajai akreditācijai. Tas, ka izglītības iestādes ātri izpilda ekspertu komisiju ieteikumos norādīto, liecina, ka tās ievēro sniegtos padomus. Kvalitātes dienests akreditācijas ekspertu kursu saturā ir iekļāvis ekspertu komisijas ziņojuma un priekšlikuma izstrādes labās prakses piemēru analīzi un praktisku nodarbību akreditācijas ekspertu kompetences pilnveidei minētajā jautājumā.

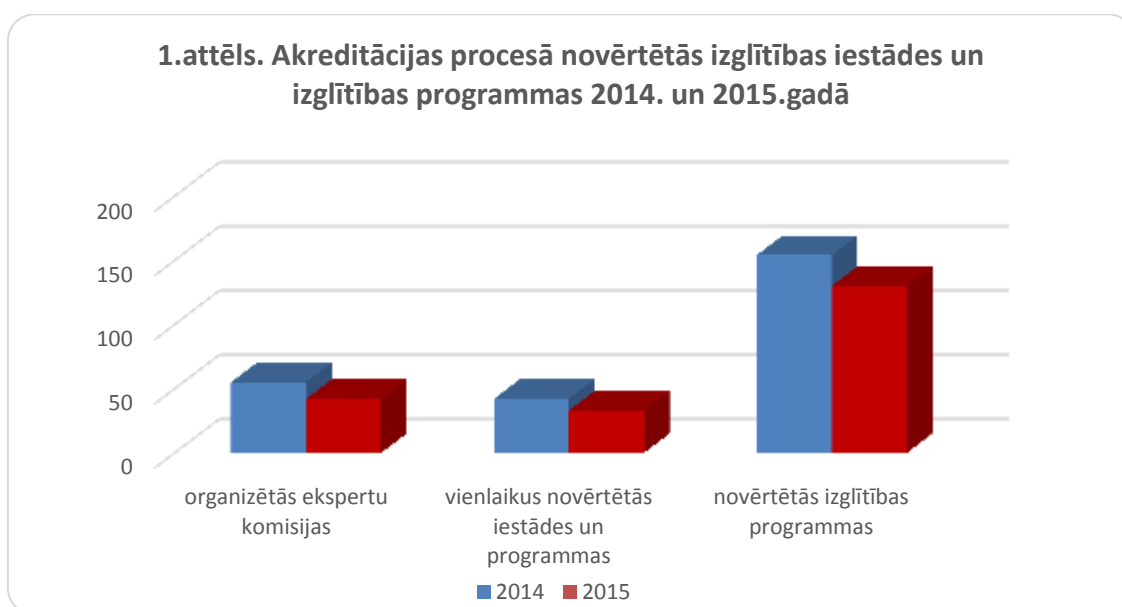
Ekspertu komisiju ieteikumi izglītības iestādēm un to izpildes nodrošināšana 2015.gadā tiks analizēta turpmāk šajā ziņojumā.

3. Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas rezultātu kopējais raksturojums

Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija ir cieši saistīts process, jo, vērtējot izglītības iestādes darbības kvalitāti, tiek vērtēts, cik kvalitatīvi izglītības iestāde īsteno izglītības programmas, savukārt, veicot izglītības programmu īstenošanas kvalitātes ārējo novērtējumu, tiek analizēts arī izglītības iestādes darbs. Tāpēc izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas rezultāti jāanalizē kopsakarā.

2015.gadā kvalitātes dienests izveidoja 42 ekspertu komisijas, kas veica 33 vispārējās izglītības iestāžu un 130 vispārējās izglītības programmu ārējo vērtēšanu. No 42 ekspertu komisijām 9 vērtēja tikai vispārējās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti, jo izglītības iestāžu akreditācija vēl bija spēkā, pārējos gadījumos notika gan izglītības iestāžu darbības, gan izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana.

Salīdzinājumam 2014.gadā tika organizētas 55 ekspertu komisijas, 42 no tām vērtēja gan izglītības iestāžu darbības, gan izglītības programmu īstenošanas kvalitāti. Tika novērtētas 154 vispārējās izglītības programmas (1.attēls).

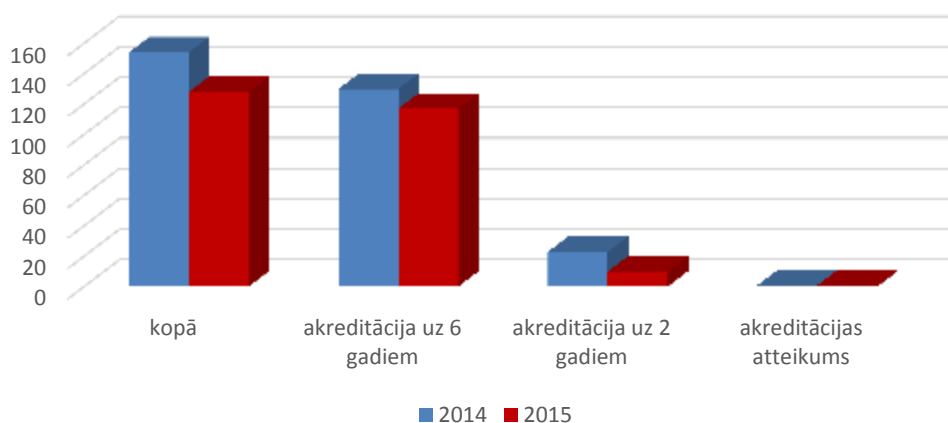

2015.gadā visas 33 izglītības iestādes tika akreditētas uz 6 gadiem (100%). No 130 vispārējās izglītības programmām, kuru ārējā vērtēšana tika veikta, 119 (91%) izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, 10 (8%) izglītības programmas tika akreditētas uz 2 gadiem, bet 1 (1%) izglītības programmai akreditācija tika atteikta.

2014.gadā no 154 akreditācijas procesā novērtētajām izglītības programmām 130 (84%) izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, 23 (15%) – uz 2 gadiem, bet 1 (1%) izglītības programmas akreditācija tika atteikta.

Salīdzinot izglītības programmu akreditācijas rezultātus 2014.gadā un 2015.gadā, var secināt, ka izglītības programmu īstenošanas kvalitāte 2015.gadā akreditētajās izglītības iestādēs ir augstāka, jo 2014.gadā uz 2 gadiem tika akreditēti 15% izglītības programmu, bet 2015.gadā – 8% izglītības programmu no kopējā novērtēto izglītības programmu skaita. Gan 2014.gadā, gan 2015.gadā tika atteikta vienas izglītības programmas akreditācija (2.attēls).

2.attēls. Izglītības programmu akreditācijas rezultāti 2014. un 2015.gadā

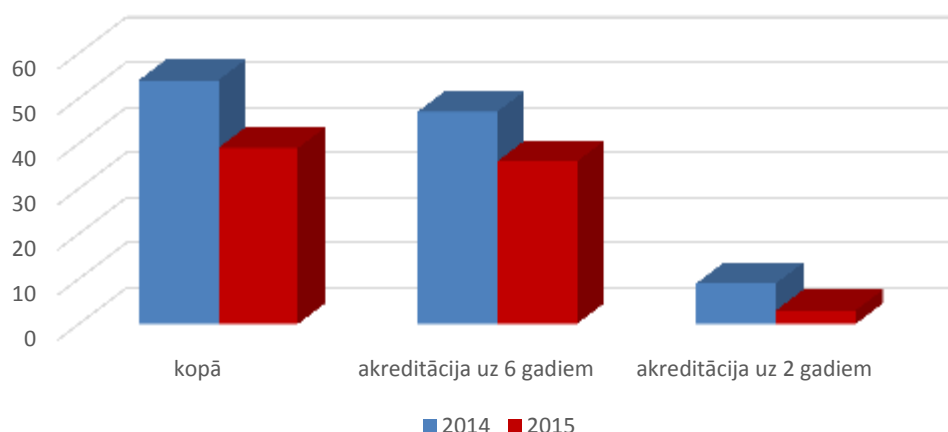

2015.gadā netika akreditēta izglītības programma „Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas programma” (kods 21011811), jo ekspertu komisija ar kvalitātes vērtējuma līmeni „nepietiekami” novērtēja 1.jomu „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas”.

No 130 izglītības programmām, kuru ārējo vērtēšanu veica 2015.gadā, 39 (30%) ir speciālās izglītības programmas. 36 (92%) speciālās izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, bet 3 (8%) speciālās izglītības programmas – uz 2 gadiem.

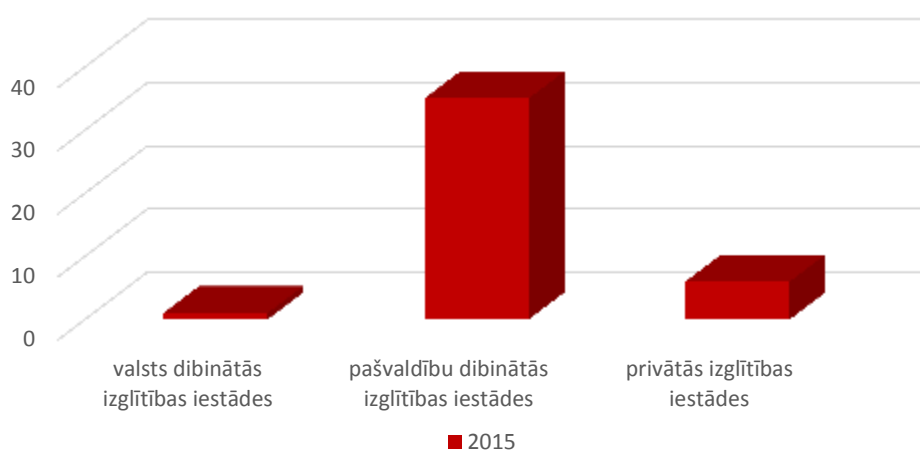
No 154 izglītības programmām, kuru ārējo vērtēšanu veica 2014.gadā, 56 (36%) ir speciālās izglītības programmas. 47 (84%) speciālās izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, bet 9 (16%) speciālās izglītības programmas – uz 2 gadiem (3.attēls).

3.attēls. Akreditācijas procesā novērtētās speciālās izglītības programmas 2014. un 2015.gadā

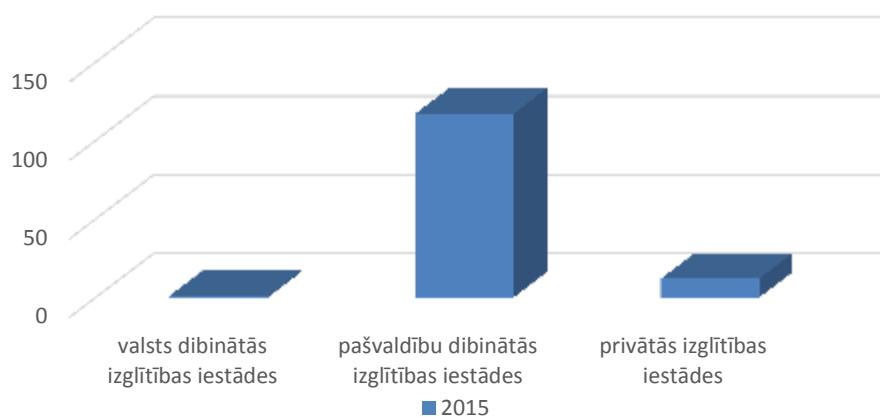
No 42 vispārējās izglītības iestādēm, kurās 2015.gadā noticis akreditācijas process, 1 (2,4%) ir valsts dibināta izglītības iestāde, 35 (83,3%) ir pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, 6 (14,3%) – privātās izglītības iestādes (4.attēls).

4.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības iestāžu iedalījums pēc to dibinātāja 2015.gadā

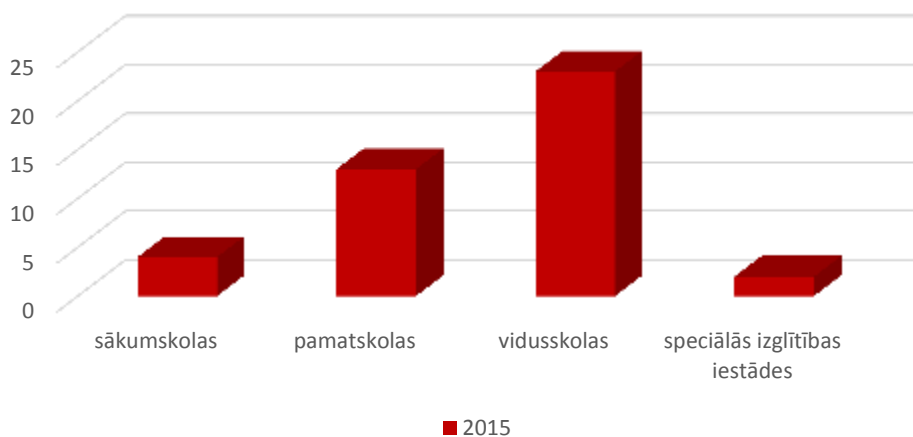
No 130 2015.gadā akreditācijas procesā novērtētajām vispārējās izglītības programmām 1 (1%) izglītības programmu īsteno valsts dibināta izglītības iestāde, 117 (90%) – pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, tai skaitā 1 izglītības programma, kurai akreditācija ir atteikta, 12 (9%) – privātās izglītības iestādes (5.attēls).

5.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības programmu iedalījums pēc izglītības iestādes dibinātāja 2015.gadā

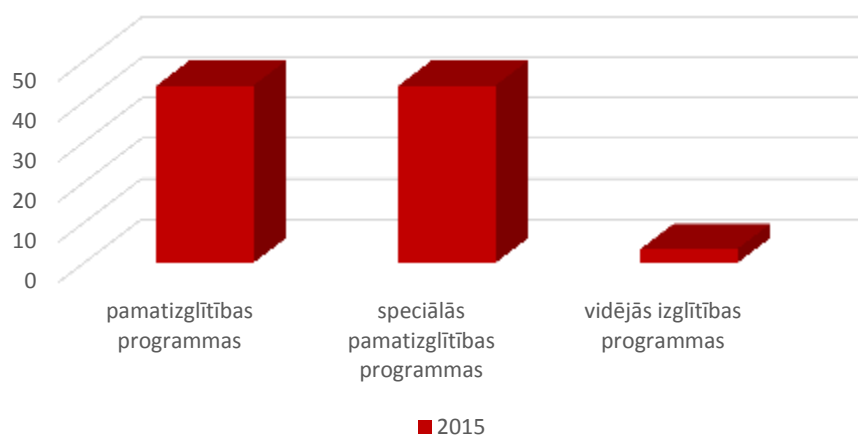
No 42 vispārējās izglītības iestādēm, kurās 2015.gadā noticis akreditācijas process, 4 (9,5%) ir sākumskolas, 13 (31%) – pamatskolas, 23 (54,8%) – vidusskolas, 2 (4,7%) – speciālās izglītības iestādes (6.attēls).

6.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības iestāžu iedalījums pēc to tipa 2015.gadā

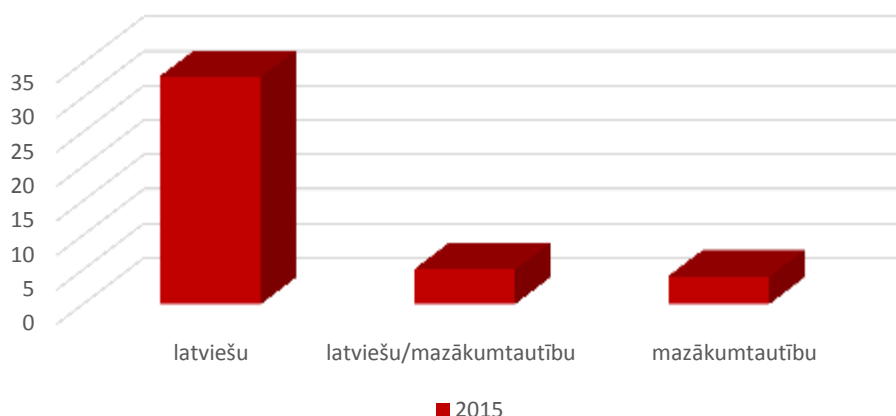
No 130 2015.gadā akreditācijas procesā novērtētajām vispārējās izglītības programmām 44 (34%) izglītības programmas ir pamatizglītības programmas, 44 (34%) – speciālās izglītības programmas, 42 (32%) – vidējās izglītības programmas (7.attēls).

7.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības programmu iedalījums 2015.gadā

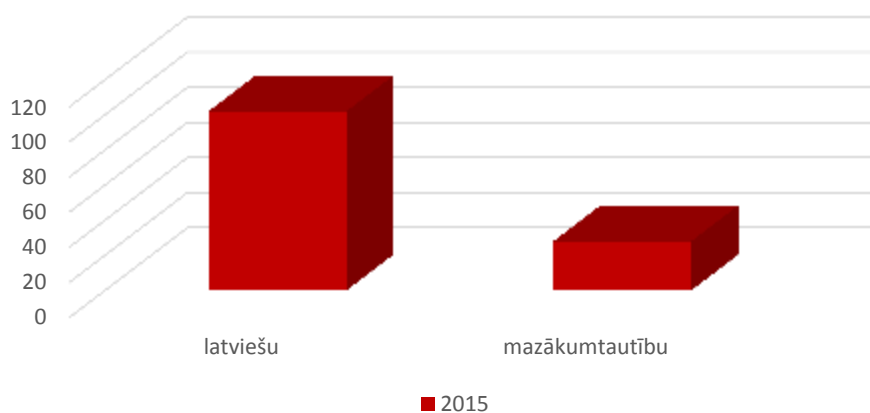
No 42 vispārējās izglītības iestādēm, kurās 2015.gadā noticis akreditācijas process, 33 (78,6%) izglītības iestādēs mācību valoda ir latviešu valoda, 5 (11,9%) izglītības iestādēs – latviešu/mazākumtautību valodas, 4 (9,5%) izglītības iestādēs – mazākumtautību valodas (8.attēls).

8.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības iestāžu iedalījums pēc izglītības programmu īstenošanas mācību valodas 2015.gadā

Akreditācijas procesā novērtēta 102 (79%) izglītības programmu ar latviešu mācību valodu un 28 (21%) ar mazākumtautību mācību valodām izglītības programmu īstenošanas kvalitāte (9.attēls).

9.attēls. Akreditācijas procesā novērtēto izglītības programmu iedalījums pēc izglītības programmu īstenošanas mācību valodas 2015.gadā

4. Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas rezultāti un akreditācijas ekspertu komisiju ieteikumu izpilde sadalījumā pa jomām un tām atbilstošajiem kritērijiem

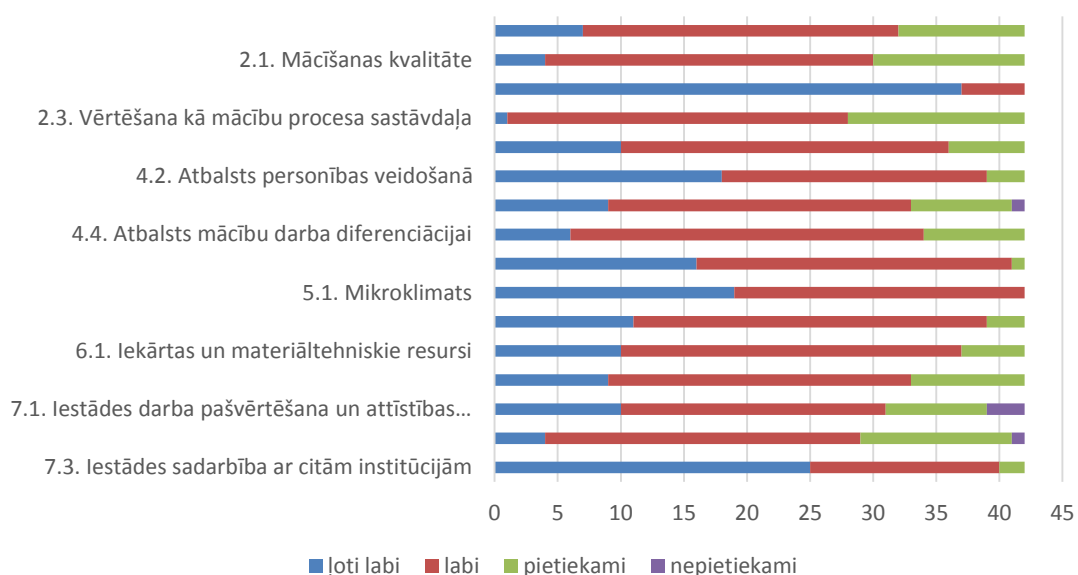
Vērtējot vispārējās izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitāti pa jomām un tām atbilstošajiem kritērijiem, jāsecina, ka 59,8% no kopējiem vērtējumiem ir kvalitātes vērtējuma līmenis „labi”, 23,7% – „ļoti labi”, 15,8% – „pietiekami”, bet 0,7% – „nepietiekami” (10.attēls).

10.attēls. Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtējums, %

Ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi” un „labi” visbiežāk novērtēti tādi kritēriji kā „Mikroklimats” (100%), „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni” (97,6%), „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” (95,2%), „Fiziskā vide” (92,8%), „Atbalsts personības veidošanā” (92,8%). Ar kvalitātes vērtējuma līmeni „pietiekami” visbiežāk novērtēti kritēriji „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” (33,3%), „Mācīšanas kvalitāte” (28,6%) un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” (28,6%). Ar kvalitātes vērtējuma līmeni „nepietiekami” novērtēti kritēriji „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” (7,1%), „Atbalsts karjeras izglītībā” (2,4%) un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” (2,4%). Izglītības iestāžu, kurās 2015.gadā veikta akreditācija, darbības un to īstenoto izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtējums kvalitātes vērtējuma līmeņos redzams 11.attēlā.

11.attēls. Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtējums kvalitātes vērtējuma līmeņos, %

Analizējot izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas kvantitatīvos rādītājus, var novērtēt izglītības iestāžu darba kvalitāti un noteikt jomas, kurās to darbs jāuzlabo.

Secināms, ka izglītības iestādes veiksmīgi veidojušas pozitīvu mikroklimatu, daudzpusīga sadarbība bijusi ar izglītojamo ģimenēm un dažādām institūcijām, uzlabojusies fiziskā vide izglītības iestādēs un sniegts atbalsts izglītojamajiem personības veidošanā.

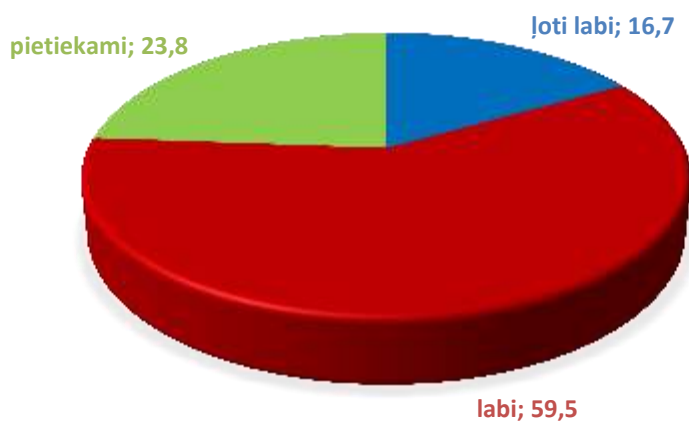
Izglītības iestāžu darbs jāpilnveido izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanā, jāuzlabo izglītības iestāžu vadības darbs kopumā, akcentējot izglītības iestāžu darbības plānošanu, kā arī mācīšanas kvalitāte.

Turpmāk katra izglītības joma un tai atbilstošie kritēriji tiks analizēti atsevišķi un skatīti kopsakarā ar izglītības iestāžu darbu, nosakot turpmākās attīstības vajadzības.

4.1. Joma „Mācību saturs – iestādes īstenošanās izglītības programmas”

7 (16,7%) izglītības iestāžu darbs vērtējamā jomā „Mācību saturs – iestādes īstenošanās izglītības programmas” novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 25 (59,5%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 10 (23,8%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (12.attēls).

12.attēls. Jomas "Mācību saturs - iestādes īstenotās izglītības programmas" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu izglītības programmu īstenošanas kvalitāti norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- īstenoto izglītības programmu atbilstība izglītojamo spējām, interesēm un vajadzībām;
- izglītības programmu piedāvājuma atbilstība to pieprasījumam;
- izglītības programmu daudzveidība, izglītojamo talantus attīstošas izglītības programmas;
- labi strukturēts un pārraudzīts metodisko komisiju darbs.

Ekspertu komisiju ziņojumos norādītie būtiskākie trūkumi izglītības iestāžu izglītības programmu īstenošanā:

- izglītības programmu saturs nav aktualizēts atbilstoši izglītības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
- nenodrošināta pietiekama izglītības programmu īstenošanas pārraudzība;
- mācību stundu slodzes neatbilstība normatīvo aktu prasībām;
- izglītības iestādes vadības un atbalsta personāla nepietiekošs atbalsts pedagogiem, kuri nodrošina mācību procesu izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām.

Ekspertu komisijas jomā „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas” kopumā sniegušas 34 ieteikumus, no kuriem 27 (79%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 6 (18%) ir daļēji izpildīti, nav izpildīts 1 (3%) ieteikums. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā ieteikums palīdzēt izglītojamajiem, kam ir grūtības mācībās, sniegt atbalstu pedagogiem, kuri māca izglītojamos ar speciālām vajadzībām, plānot mācību satura apguves secību, īstenot mācību saturu atbilstoši licencētajai izglītības programmai, izskatīt dažādus ar mācību saturu saistītus jautājumus pedagoģiskās padomes un metodisko komisiju sēdēs, aktualizēt uz izglītības iestādes darbības jomu attiecināmus jautājumus izglītības iestādes attīstības plānā. Nav izpildīts ieteikums licencēt izglītības programmu izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem. Izglītības iestāde norāda, ka nolemts izglītības programmu izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem nelicencēt, bet sniegt atbalsta pasākumus vairākiem izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem. Izglītības iestādes norāda, ka ir izstrādāti tematiskie plāni atsevišķos mācību priekšmetos un atsevišķām klasēm un ka šis darbs turpinās. Vairāki pedagogi ir kursos pilnveidojuši savas profesionālās kompetences darbā ar

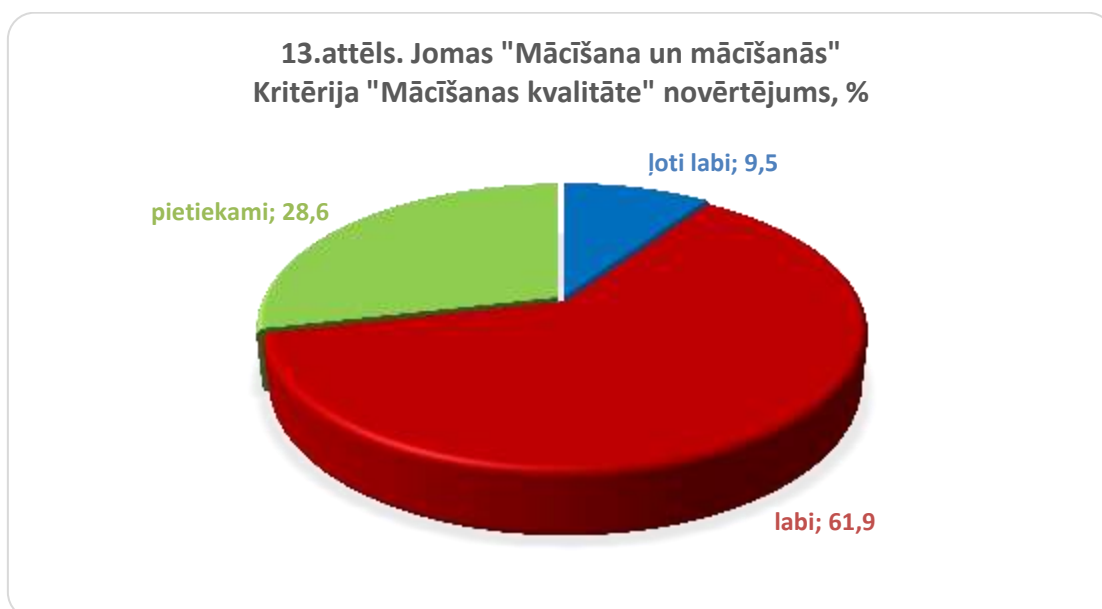
izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, ir iegādāti planšetdatori izglītojamajiem. Darbs pie ieteikumu izpildes turpinās.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestāžu veiktais darbs jomā „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas” lielākajā daļā gadījumu (76,2%) vērtējams pozitīvi. Taču ekspertu komisijas savos ziņojumos norāda arī uz būtiskiem trūkumiem, kas saistīti ar izglītības programmu aktualizēšanas jautājumiem atbilstoši izglītību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, uz nepietiekamu izglītības programmu īstenošanas pārraudzību, uz mācību stundu slodzes neatbilstību normatīvo aktu prasībām. Īpaša uzmanība turpmāk veltāma izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrācijas procesam vispārējās izglītības iestādēs.

4.2. Joma „Mācīšana un mācīšanās”

4.2.1. Kritērijs „Mācīšanas kvalitāte”

Jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Mācīšanas kvalitāte” 4 (9,5%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 26 (61,9%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 12 (28,6%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (13.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mācīšanas kvalitāti norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- labvēlīga, sadarbību veicinoša pedagogu un izglītojamo sadarbība mācību stundās;
- daudzveidīgas mācību metodes izglītojamo mācību motivācijas un izzināšanas interešu attīstīšanai;
- pārdomāts, mērķtiecīgs metodisko padomju un metodisko komisiju darbs;
- vispusīgs atbalsts izglītojamajiem mācīšanās procesā.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mācīšanas kvalitāti norāda šādus trūkumus:

- mazs mācību procesa individualizāciju, pētniecību un izglītojamo radošo darbību veicinošu metožu lietojums mācību priekšmetu stundās;
- inovatīvu mācību metožu neizmantošana;

- vienotas sistēmas un vienotu kritēriju pedagogu darba analīzei un vērtēšanai trūkums;
- nepietiekama pedagogu profesionālās kompetences pilnveide mācību priekšmetu mācīšanai valsts valodā un bilingvālās mācīšanas īstenošanai.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos ir minējušas informācijas komunikāciju tehnoloģiju izmantošanu mācību procesā gan kā pozitīvu iezīmi vienās akreditētajās izglītības iestādēs, gan kā novēršamu trūkumu citās izglītības iestādēs. Jāsecina, ka situācija informācijas tehnoloģiju izmantošanā mācību procesā izglītības iestādēs ir kardināli atšķirīga. To nosaka gan izglītības iestāžu atšķirīgais materiāltehniskais nodrošinājums, gan pedagogu profesionālā kompetence informācijas tehnoloģiju jomā un izglītības iestādes darbība sistemātiskā un mērķtiecīgā tās veicināšanā.

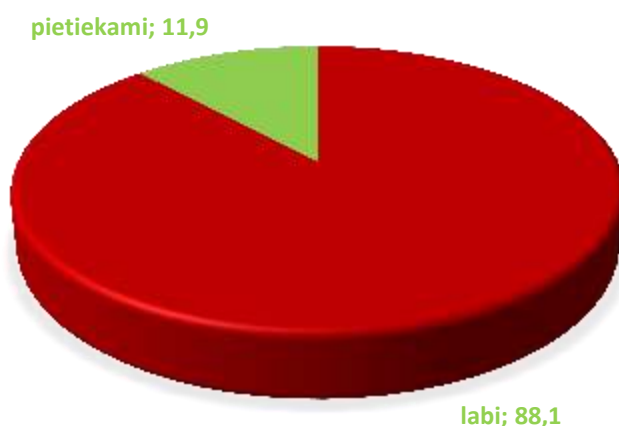
Ekspertu komisijas jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Mācīšanas kvalitāte” kopumā sniegušas 31 ieteikumu, no kuriem 11 (35%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 20 (65%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā izvirzīt vienotas prasības metodisko komisiju darbam, mācību priekšmetu stundās izmantot daudzveidīgas mācību metodes, izstrādāt kritērijus pedagogu darba izvērtēšanai, strādāt pie pedagogu profesionālo kompetenču pilnveides, pedagogu kompetences pilnveide valsts valodas lietošanā mācību procesā, nepieciešamība veikt attīstības plāna korekcijas atbilstoši reālajai situācijai izglītības iestādēs, pedagogu savstarpējās stundu vērošanas īstenošana, informācijas tehnoloģiju izmantošanas iespēju nodrošināšana. Izglītības iestādes informē, ka metodiskās komisijas strādā pie vienotas metodiskās tēmas, ka plānots seminārs pedagogiem par mācību metožu daudzveidību un uzsākts darbs pie dažādu mācību metožu ieviešanas. Tiek turpināts darbs pie vienotu kritēriju izveides pedagogu darba vērtēšanai un materiāļajai stimulēšanai.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestāžu veiktais darbs jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Mācīšanas kvalitāte” lielākajā daļā gadījumu (71,4%) vērtējams pozitīvi, tomēr 28,6% izglītības iestāžu darbā atklāti trūkumi mācību procesa īstenošanā, kas liecina par nesistemātisku izglītības iestāžu vadības darbu minētajā kritērijā, to, ka pedagogu darbs netiek analizēts un tā novērtēšanai nav izstrādāti kritēriji, mācību procesā netiek izmantotas inovatīvas metodes. Ir izglītības iestādes, kurās ekspertu komisijas inovatīvu mācību metožu izmantošanu norādījušas kā pozitīvo, un ir izglītības iestādes, kurās tās netiek izmantotas.

4.2.2. Kritērijs „Mācīšanās kvalitāte”

Jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Mācīšanās kvalitāte” 37 (88,1%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „labi”, 5 (11,9%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (14.attēls).

14.attēls. Jomas "Mācīšana un mācīšanās" krtērija "Mācīšanās kvalitāte" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mācīšanās kvalitāti norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītojamo savstarpējā sadarbība mācību stundās;
- labi rezultāti izglītojamo ikdienas mācību darbā, kas balstīti izglītojamo mācību motivācijā;
- pozitīvas izglītojamo un pedagogu savstarpējās attiecības;
- izglītojamo līdzdalība un panākumi olimpiādēs, konkursos, projektos.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mācīšanās kvalitāti norāda šādus trūkumus:

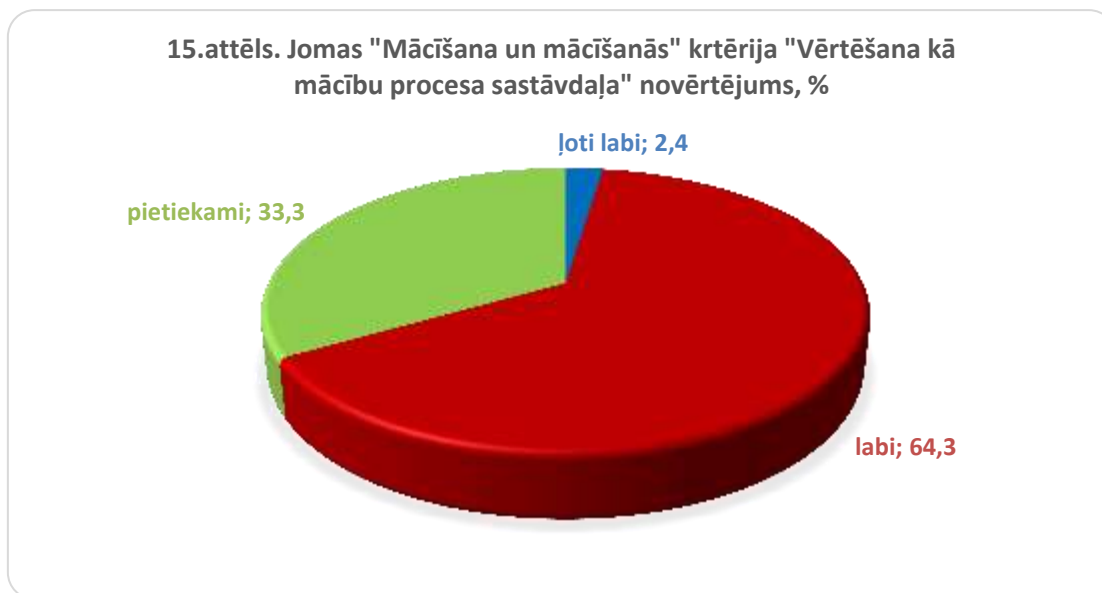
- mazs izglītojamo patstāvīgā darba īpatsvars mācību procesā;
- nepietiekama katra izglītojamā atbildība par sava mācību darba rezultātiem;
- mazs izglītojamo pašvērtēšanas un savstarpējās vērtēšanas īpatsvars;
- zema izglītojamo motivācija konsultāciju apmeklēšanai.

Ekspertu komisijas jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Mācīšanās kvalitāte” kopumā sniegušas 6 ieteikumus, no kuriem 3 (50%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 3 (50%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā paaugstināt izglītojamo zināšanu līmeni un atbildību par sava darba rezultātiem, motivēt izglītojamos apmeklēt konsultācijas. Izglītības iestādes informē, ka regulāri tiek izvērtēts izglītojamo zināšanu līmenis un ir izstrādāts plāns izglītojamo zināšanu paaugstināšanai. Par izglītojamo mācību sasniegumiem regulāri tiek informēti vecāki. Izglītojamie, kuriem ir labāki mācību sasniegumi apmeklē konsultācijas, bet vēl jāturpina darbs pie tā, lai konsultācijas apmeklētu izglītojamie, kuriem ir grūtības mācībās.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka kritērija „Mācīšanās kvalitāte” novērtējums cieši saistīts ar kritērija „Mācīšanas kvalitāte” novērtējumu. Kritērijs „Mācīšanās kvalitāte” novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „labi” 88,1% izglītības iestāžu, kas ir augsts rādītājs. Ekspertu komisijas savos ziņojumos sniegušas maz ierosinājumu par to, kādā veidā izglītojamie varētu uzlabot savu mācību darbu.

4.2.3. Kritērijs „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”

Jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” 1 (2,4%) izglītības iestādes darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 27 (64,3%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 14 (33,3%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (15.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par vērtēšanas kvalitāti izglītības iestādēs norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- vienotas prasības pārbaudes darbu veidošanai;
- nodrošināta objektīva mācību sasniegumu vērtēšana;
- izglītojamo iesaiste mācību sasniegumu vērtēšanā.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par vērtēšanas kvalitāti norāda šādus trūkumus:

- mazs izglītojamo pašvērtēšanas īpatsvars;
- vāja mācību sasniegumu vērtēšanas sistēma speciālo izglītības programmu izglītojamajiem;
- nesistēmiska un nesistēmiska vecāku informēšana par izglītojamo mācību sasniegumiem;
- vājas mācību sasniegumu vērtējumu uzskaites un analīzes pārraudzības sistēmas.

Viena daļa ekspertu komisiju ziņojumos ir norādījušas, ka izglītības iestādēs ir izveidotas labas mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas, norādot to kā izglītības iestāžu darbības pozitīvu iezīmi aplūkojamajā kritērijā, savukārt cita daļa ekspertu komisiju vienotas izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas neesamību kā trūkumu ir norādījušas kā izglītības iestāžu trūkumu. Jāsecina, ka situācija izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmu izstrādes jautājumos ir kardināli atšķirīga. Var izdarīt pieņēmumu, ka izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas esamība vai neesamība korelē ar plānošanas darbu izglītības iestādē kopumā, kā arī ļauj izdarīt pieņēmumu par normatīvo aktu prasību ievērošanu izglītības iestādēs.

Ekspertu komisijas jomas „Mācīšana un mācīšanās” kritērijā „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” kopumā sniegušas 47 ieteikumus, no kuriem 32 (68%) ieteikumi jau ir izpildīti, 14 (30%) ir daļēji izpildīti, bet 1 (2%) ieteikums vēl nav

izpildīts. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā motivēt izglītojamos sava darba pašvērtēšanai, izstrādāt vienotu sistēmu izglītojamo mācību sasniegumu analīzei. Izglītības iestādes norāda, ka izglītojamo mācību sasniegumi tiek analizēti pedagoģiskās padomes un metodisko komisiju sēdēs, ka tiek pastiprināta iekšējā kontrole, lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītības iestādes darbību. Darbs pie šo ieteikumu izpildes turpinās.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka kritērija „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa” novērtējums ir zems, jo ar kvalitātes vērtējuma līmeni „pietiekami” novērtēts 33,3% izglītības iestāžu darbs. Vērtēšana mācību procesā ir nozīmīga, ja iegūtie secinājumi tiek izmantoti mācību procesa kvalitātes pilnveidošanai. Daļā izglītības iestāžu ir izveidota laba izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēma.

4.3. Joma „Izglītojamo sasniegumi”

4.3.1. Kritērijs „Izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā”

4.3.2. Kritērijs „Izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos”

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 19.punktā noteiktajam jomas „Izglītojamo sasniegumi” kritēriji „Izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā” un „Izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos” tiek vērtēti aprakstoši.

Katra izglītības iestāde analizē izglītojamo sasniegumus ikdienas darbā un valsts pārbaudes darbos. Izglītības iestādes analizē un apraksta izglītojamo sniegumu dinamiku konkrētā mācību priekšmetā noteiktā klasē.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos apkopo informāciju par akreditējamās izglītības iestādes izglītojamo mācību sasniegumiem ikdienas darbā un valsts pārbaudes darbos, analizē tos saistībā ar konkrētās izglītības iestādes izvirzītajām prioritātēm, mērķiem, uzdevumiem, mācīšanas un mācīšanās kvalitāti, kā arī to savstarpējo korelāciju. Ekspertu komisijas statistisko informāciju par izglītojamo sasniegumiem valsts pārbaudes darbos salīdzina ar kopējiem pārbaudes darbu rezultātiem valstī un sniedz ieteikumus mācību darba uzlabošanai.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītojamo sasniegumiem norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izveidota izglītojamo mācību sasniegumu dinamikas datu bāze;
- labi izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītojamo sasniegumiem norāda šādus trūkumus:

- trūkst to pedagogu darba analīze, kuru mācītajos mācību priekšmetos izglītojamo mācību sasniegumi ikdienas darbā būtiski atšķiras no vērtējumiem valsts pārbaudes darbos;
- izglītojamo mācību sasniegumu analīzē iegūtie atzinumi netiek izmantoti mācību procesa kvalitātes uzlabošanai;
- nepietiekama 3. un 6.klases izglītojamo mācību sasniegumu izvērtēšana valsts pārbaudes darbos (diagnosticējošajos darbos).

Ekspertu komisijas, analizējot jomu „Izglītojamo sasniegumi”, gan kā bieži vērojamo pozitīvu iezīmi, gan regulāru trūkumu izglītība iestāžu darbībā norāda izglītojamo mācību sasniegumu analīzi un skaidru kritēriju izstrādi izglītojamo mācību sasniegumu analīzes veikšanai. Tas liecina, ka ir izveidojusies situācija, kad daļā izglītības iestāžu mācību sasniegumu analīze tiek jēgpilni izmantota mācību procesa

pilnveidei, izglītojamo mācību sasniegumu uzlabošanai, bet daļā izglītības iestāžu šis nozīmīgais instruments izmantots netiek.

Viens no rādītājiem, pēc kura var spriest par izglītības kvalitāti, ir izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos. Tikai 8 ekspertu komisijas no 42 savos ziņojumos ir norādījušas, ka jomā „Izglītojamo sasniegumi” ir pozitīvas iezīmes vai ka izglītības iestādes darbs šajā jomā jāuzlabo. Ekspertu komisijām detalizētāk jāraksturo, kā izglītības iestādes analizē izglītojamo mācību sasniegumus un vai analīzes rezultāti tiek izmantoti mācību procesa kvalitātes uzlabošanai, vērtējot doto jomu aprakstoši.

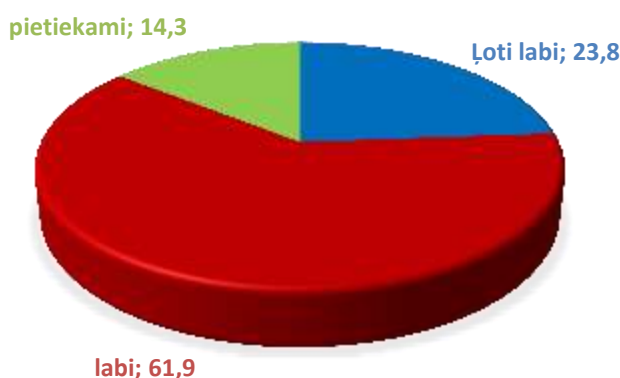
Kvalitātes dienests, analizējot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka gan izglītības iestādēm, veicot pašvērtējumu, gan ekspertu komisijām, vērtējot jomu „Izglītojamo sasniegumi” jāvērs uzmanība ne tikai uz statistiskas informācijas apkopošanu, bet jāveic izglītojamo mācību sasniegumu analīze, ikdienas darba un valsts pārbaudes darbu rezultātu savstarpējo cēloņsakarību un savstarpējās korelācijas analīze. Kvalitātes dienestam jārosina ekspertu komisijas sniegt ieteikumus šās jomas kritērijos „Izglītojamo sasniegumi ikdienas darbā” un „Izglītojamo sasniegumi valsts pārbaudes darbos” pilnveidei.

4.4. Joma „Atbalsts izglītojamiem”

4.4.1. Kritērijs „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)”

Jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” 10 (23,8%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 26 (61,9%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 6 (14,3%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (16.attēls).

16.attēls. Jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērija "Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītojamo psiholoģisko un sociālpedagoģisko atbalstu un drošības garantēšanu norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītojamie izglītības iestādēs un to apkārtnē jūtas gan fiziski, gan psiholoģiski droši;
- kvalificēts un kvalitatīvs izglītības iestādes atbalsta personāls;
- izglītojamajiem izglītības iestādēs ir iespēja darboties pagarinātās dienas grupā;

- izglītojamajiem ir nodrošināti bezmaksas ēdināšanas pakalpojumi visās klašu grupās.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītojamo psiholoģisko un sociālpedagoģisko atbalstu un drošības garantēšanu norāda šādus trūkumus:

- izglītības iestāžu iekšējās kārtības noteikumos nav noteikta vadības un pedagogu rīcība gadījumos, kad tiek konstatēta fiziska un emocionāla vardarbība pret izglītojamo;
- nav rīcības plāna gadījumos, kad tiek konstatēts, ka izglītojamie lieto, glabā vai izplata atkarību izraisošas vielas, glabā ieročus;
- nav nodrošināts atbalsta personāls vai atbilstošs ārpakalpojums;
- ne visi izglītības iestādes darbinieki ir veikuši obligātās veselības pārbaudes vai spēj to dokumentāli pierādīt, nodrošinot sanitāro grāmatīņu pieejamību izglītības iestādēs.

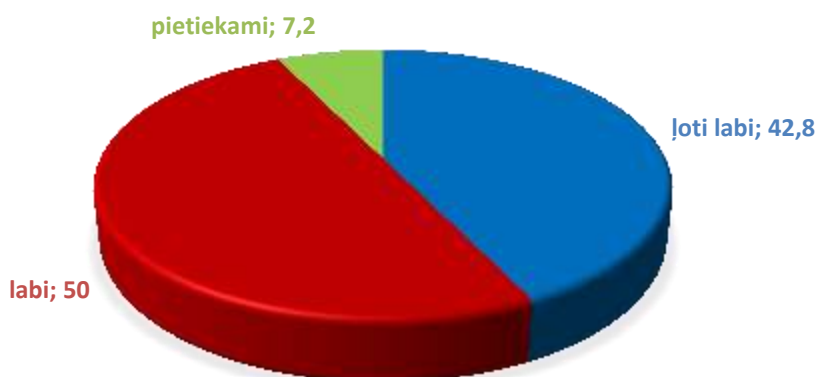
Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamajiem” kritērijā „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts un izglītojamo drošības garantēšana (drošība un darba aizsardzība)” kopumā sniegušas 36 ieteikumus, no kuriem 17 (47%) ieteikumi jau ir izpildīti, 14 (39%) ir daļēji izpildīti, bet 5 (14%) ieteikumi vēl nav izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā nodrošināt visu darbinieku veselības pārbaudes, nodrošināt izglītojamo ar speciālām vajadzībām regulāras individuālas nodarbības, civilās aizsardzības plāna izstrāde, dokumentu aktualizācija atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos, personāla apmācība pirmās palīdzības sniegšanā. Turpinās darbs, lai izpildītu šobrīd daļēji izpildītos ieteikumus: ir sastādīts plāns visu izglītības iestādes pedagogu un darbinieku nosūtīšanai uz veselības pārbaudēm, tiek izstrādāts civilās aizsardzības plāns. Neizpildīti ir ieteikumi par izglītības psihologa, skolotāja logopēda un sociālā pedagoga pakalpojumu nodrošināšanu, jo izglītības iestādēm piešķirtais valsts budžeta mērķdotācijas apjoms neļauj nodrošināt izglītības iestādi ar minētajiem speciālistiem. Tāpat neizpildīti ir ieteikumi ar attīstības plāna izstrādi, paveiktā analīzi un pašvērtējuma veikšanu, jo izglītības iestāžu vadība šos uzdevumus saista ar kārtējo izglītības iestādes akreditāciju, kas netiek uzskatīta par šī brīža aktualitāti. Dažas izglītības iestādes saņēmušas materiālu palīdzību no pašvaldībām un atbalsta personālu nodrošinājušas. Izglītības iestādes sadarbojas ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka ekspertu komisijas detalizēti un daudzpusīgi analizē izglītības iestāžu veikto darbu izglītojamo atbalsta un drošības pasākumu organizēšanā. Tā kā ekspertu komisijas ziņojumos ir norādījušas, ka daļai izglītības iestāžu ir nepieciešamais izglītojamo atbalsta personāls, bet daļā izglītības iestāžu trūkst izglītības psihologa, skolotāja logopēda vai sociālā pedagoga, var secināt, ka izglītības iestādēs ar nodrošinātu atbalsta personālu ir vērojams atbalsts izglītojamo personības attīstībai, bet izglītības iestādēs, kur šāda personāla nav, šajā jautājumā ir vērojamas nozīmīgas nepilnības. Izglītības iestādēm jāpievērš pastiprināta uzmanība situācijām, kurās var tikt apdraudēta izglītojamo drošība, tai skaitā vardarbības gadījumi, un jānodrošina, ka izglītības iestādes vadība un pedagogi zina, kā rīkoties šādās situācijās.

4.4.2. Kritērijs „Atbalsts personības veidošanā”

Jomas „Atbalsts izglītojamajiem” kritērijā „Atbalsts personības veidošanā” 18 (42,8%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 21 (50%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 3 (7,2%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (17.attēls).

17.attēls. Jomas "Atbalsts izglītojamiem" kritērija "Atbalsts personības veidošanā" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu personības veidošanā norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- ikdienas darbā tiek akcentēta vērtībuzglītība kā nozīmīgs pamats izglītojamo personības veidošanā;
- veiksmīga sadarbība starp pedagogiem, izglītojamajiem, atbalsta personālu un izglītojamo vecākiem;
- daudzveidīgs interešu izglītības programmu un ārpusstundu pasākumu piedāvājums;
- aktīvs skolēnu pašpārvaldes darbs.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu personības veidošanā norāda šādus trūkumus:

- nav izveidotas izglītības iestāžu audzināšanas darba programmas;
- izglītojamie netiek iesaistīti izglītības iestāžu padomes darbā,
- netiek veikta izglītojamo interešu izpēte;
- netiek uzskaitīta un analizēta informācija par izglītojamo dalību interešu izglītības programmās ārpus izglītības iestādes.

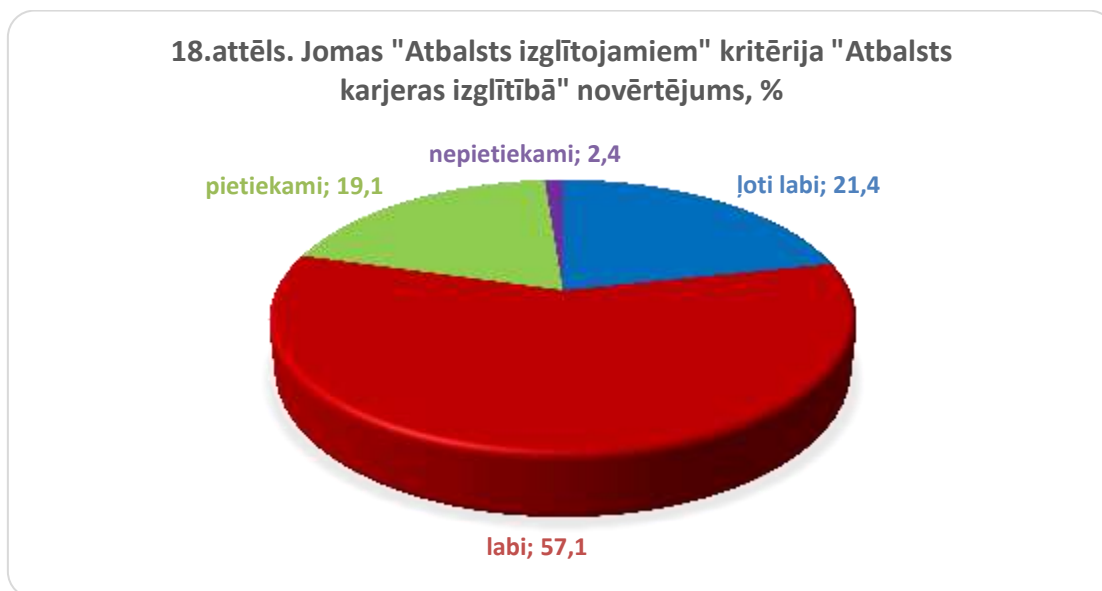
Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Atbalsts personības veidošanā” kopumā sniegušas 12 ieteikumus, no kuriem 8 (67%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 4 (33%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā izglītības iestādes audzināšanas darba programmas izstrāde, izglītojamo iesaiste izglītības iestādes pašpārvaldes darbā, interešu izglītības programmu dažādošana. Izglītības iestādes informē, ka audzināšanas darba programma tiek izstrādāta. Kāda izglītības iestāde norāda, ka interešu izglītības programmas izglītības iestādē netiks veidotas, jo izglītības iestādē ir tikai 15 izglītojamie, no kuriem 10 izglītojamie darbojas dažādās interešu izglītības programmās ārpus izglītības iestādes.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestādes veic nozīmīgu darbu, sniedzot atbalstu personības veidošanā, jo 92,8% izglītības iestāžu darbs šajā kritērijā novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi” un „labi”. Ir izglītības iestādes, kurās ir daudzveidīgs interešu izglītības programmu piedāvājums, un izglītības iestādes, kurās ir jāveic izglītojamo interešu izpēte. Atzīstams ir ekspertu komisijas secinājums, ka nepieciešams uzskaitīt un analizēt informāciju par izglītojamo dalību interešu izglītības programmās ārpus

izglītības iestādes. Gūstot pilnīgāku informāciju par izglītojamā personību un interesēm, iespējams sniegt vajadzīgo atbalstu viņa attīstībā.

4.4.3. Kritērijs „Atbalsts karjeras izglītībā”

Jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Atbalsts karjeras izglītībā” 9 (21,4%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 24 (57,1%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 8 (19,1%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami”, 1 (2,4%) izglītības iestādes darbs – ar „nepietiekami” (18.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu karjeras izglītībā norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītojamajiem ir pieejama kvalitatīva, plaša un daudzveidīga informācija karjeras izglītībā;
- nodrošināti saturs un formas ziņā daudzveidīgi jēgpilni pasākumi karjeras izglītībā;
- izstrādāta secīga karjeras izglītības programma.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu karjeras izglītībā norāda šādus trūkumus:

- izglītojamajiem nav pieejams pedagogs – karjeras konsultants;
- izglītības iestādēs nav izstrādāta secīga karjeras izglītības programma kā integrēta izglītības iestādes darba sastāvdaļa;
- karjeras izglītības programmās nav iekļauti pasākumi izglītojamo uzņēmējdarbības kompetences attīstīšanai;
- netiek izzinātas izglītojamo spējas un intereses, lai viņus atbalstītu karjeras izvēlē.

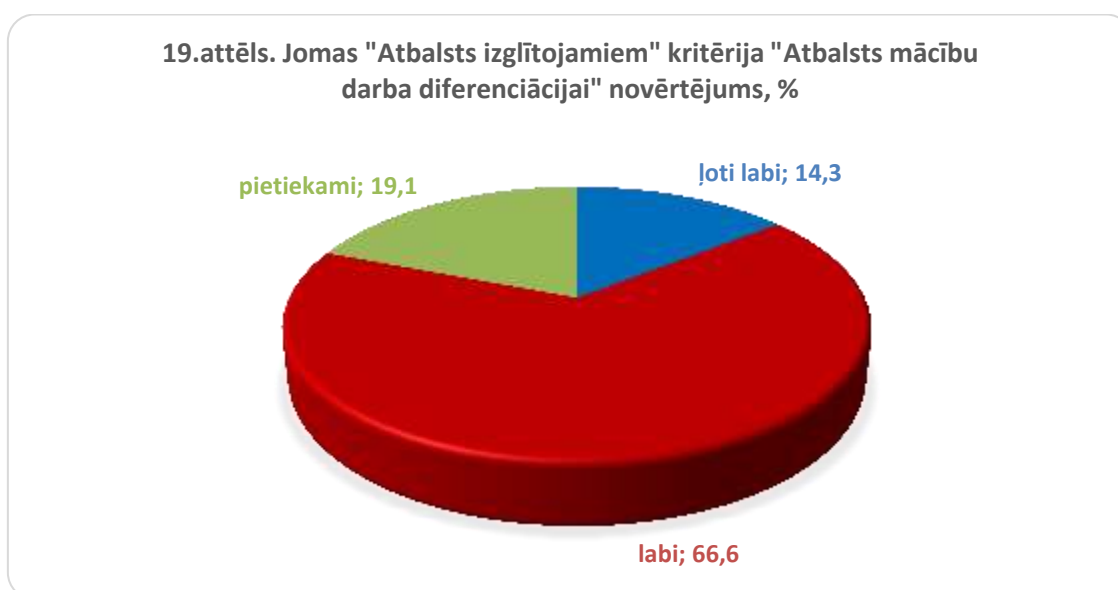
Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Atbalsts karjeras izglītībā” kopumā sniegušas 18 ieteikumus, no kuriem 9 (50%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 9 (50%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā secīgas karjeras izglītības programmas izstrāde, atbildīgā noteikšana par karjeras izglītības darbu izglītības iestādē, izglītības iestādes tīmekļa vietnes papildināšana ar informāciju par tālākās izglītības iespējām. Izglītības iestādes norāda, ka uzsākušas darbu pie izglītības iestādes tīmekļa vietnes izveides, ka tīmekļa vietne tiek papildināta ar jaunu

informāciju, kas sekmēs izglītojamo karjeras izglītību, 2 pedagogi ieguvuši pedagoga – karjeras konsultanta sertifikātu. Atsevišķās izglītības iestādēs pedagogs – karjeras konsultants netiek nodrošināts finanšu līdzekļu trūkuma dēļ.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka lielā daļā izglītības iestāžu nav pietiekami daudzpusīgs darbs, lai sniegtu palīdzību izglītojamajiem karjeras izvēlē. Daudzās izglītības iestādēs nav pedagoga – karjeras konsultanta.

4.4.4. Kritērijs „Atbalsts mācību darba diferenciacijai”

Jomas „Atbalsts izglītojamajiem” kritērijā „Atbalsts mācību darba diferenciacijai” 6 (14,3%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 28 (66,6%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 8 (19,1%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (19.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu mācību darba diferenciacijai norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- mērķtiecīgs un pozitīvi virzīts darbs izglītojamo individuālo vajadzību diagnosticēšanai un atbalstam;
- pārdomāta un plānveidīga konsultāciju, individuālā un grupu darba sistēma, atbalsts ikvienam izglītojamajam;
- atbalsts talantīgajiem izglītojamajiem, viņu motivēšana līdzdalībai mācību priekšmetu olimpiādēs, zinātniski pētniecisko darbu izstrādē, projektos, konkursos, sporta sacensībās;
- sistemātisks atbalsts izglītojamajiem, kuriem ir mācīšanās grūtības.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu mācību darba diferenciacijai norāda šādus trūkumus:

- nav nodrošināta vienota kārtība izglītojamo spēju un vajadzību diagnosticēšanai un mācību darba diferenciacijai;
- netiek veicināta pedagogu kompetence darbam ar izglītojamajiem, kas izstrādā zinātniski pētnieciskos darbus un piedalās olimpiādēs, konkursos;
- nav nodrošināts atbalsta personāls.

Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Atbalsts mācību darba diferenciacijai” kopumā sniegušas 18 ieteikumus, no kuriem 8 (44%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 10 (56%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā darba diferencēšana ar tiem izglītojamiem, kuriem ir grūtības mācībās, vienotas kārtības izstrāde izglītojamo spēju un vajadzību diagnosticēšanai, logopēda slodzes palielināšana. Izglītības iestādes norāda, ka izglītojamo spējas un vajadzības diagnosticē mācību gada sākumā. Pēc tam tiek turpināts darbs pie individuālo mācību plānu izstrādes. Viena izglītības iestāde norāda, ka logopēda slodzi nosaka pašvaldība, ņemot vērā izglītojamo skaitu izglītības iestādē, cita, ka tā kā izglītības iestādē nav logopēda, izglītojamie izmanto speciālās logopēdiskās pirmskolas izglītības iestādes pakalpojumus.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka 80,9% izglītības iestāžu norit pozitīvs darbs, īstenojot mācību darba diferenciaciju, attīstot gan talantīgo izglītojamo, gan to izglītojamo, kuriem ir grūtības mācību darbā, zināšanas, spējas un prasmes. Tomēr šajā jomā darbs uzlabojams, īpašu uzmanību veltot gan talantīgo izglītojamo dalībai olimpiādēs, konkursos, sporta sacensībās un citos pasākumos, gan attīstot viņu spējas ikdienā katrā mācību stundā. Izglītojamajiem, kuriem ir grūtības mācībās, lielākajā daļā izglītības iestāžu tiek nodrošinātas individuālas konsultācijas. Izglītības iestādēm jāpilnveido darbs izglītojamo spēju un vajadzību diagnosticēšanā un atbilstoši iegūtajiem rezultātiem atbalsta sniegšanā katram izglītojamajam individuāli.

4.4.5. Kritērijs „Atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām”

Atbilstoši MK noteikumu Nr.852 19.puntā noteiktajam jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijs „Atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām” tiek vērtēts aprakstoši.

No 42 vispārējās izglītības iestādēm, kurās 2015.gadā noticis akreditācijas process, 2 (4,7%) ir speciālās izglītības iestādes. Daļa izglītojamo ar speciālām vajadzībām ir integrēti vispārējās izglītības iestādēs un mācās pēc speciālās izglītības programmām, ir izglītojamie ar speciālām vajadzībām, kas mācās pēc vispārējās izglītības programmām. No 128 izglītības programmām, kuru īstenošanas kvalitāte akreditācijas procesā tika vērtēta, 39 (30%) ir speciālās izglītības programmas.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- pārdomāts un regulārs darbs ar izglītojamajiem, kuri apgūst speciālās izglītības programmas;
- vispusīgi veikta izglītojamo ar speciālām vajadzībām izpēte un viņu individuālo izglītības programmu apguves un attīstības plānu izstrāde;
- atbilstošs pedagoģiskais un atbalsta personāls darbam ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām;
- pārdomāta, visas ieinteresētās puses aptveroša sistēma atbalsta sniegšanai izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par atbalstu mācību darba diferenciacijai norāda šādus trūkumus:

- nav nodrošināta mācību darba diferenciacija mācību priekšmetu stundās izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, kas integrēti vispārējās izglītības programmās;

- vecāki netiek iepazīstināti ar izglītojamo ar speciālām vajadzībām individuālajiem izglītības programmu apguves un attīstības plāniem un netiek prasīta vecāku līdzatbildība to īstenošanā;
- korekcijas darbā netiek iekļautas rehabilitācijas nodarbības izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām;
- izglītības iestāžu vadība nenodrošina darbu ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām kontroli.

Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Atbalsts izglītojamiem ar speciālām vajadzībām” kopumā sniegušas 21 ieteikumu, no kuriem 16 (76%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 5 (24%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā mācību darba diferencēšana tiem izglītojamajiem, kuriem ir speciālās vajadzības, izglītojamo izpētes darbs, atbalsta sniegšana izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām. Izglītības iestādes informē, ka tiek turpināts darbs, pētot izglītojamo ar speciālām vajadzībām vajadzības un izvirzot konkrētus uzdevumus, kurus nepieciešams veikt katrā mācību stundā. Uzsākts darbs pie izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām sniegtā atbalsta efektivitātes analīzes.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka daļā izglītības iestāžu darbs ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām tiek veikts pārdomāti un plānveidīgi, ka šiem izglītojamajiem tiek izstrādāti individuāli izglītības programmu apguves un attīstības plāni, tomēr to īstenošanā, lai sasniegtu pēc iespējas augstākus mācību sasniegumus un veicinātu personības attīstību, būtu iesaistāmi arī izglītojamo vecāki. Pilnveidojams analītiskais darbs, lai izpētītu izglītojamo ar speciālām vajadzībām personības un precīzāk noteiktu viņu attīstības vajadzības.

Kvalitātes dienestam pievērš īpaša uzmanību izglītības iestāžu darbam ar šo izglītojamo grupu. Kā rāda akreditācijas rezultāti, speciālo izglītības programmu īpatsvars ir liels – 30% no kopējā ārējai vērtēšanai pakļauto izglītības programmu skaita. Kvalitātes dienests, lai varētu izvērtēt izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrēšanas procesu vispārējās izglītības programmās, izstrādājis aptaujas lapu „Izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrēšanas procesa izvērtējums” projektu. Pēc procesa izvērtējuma pēctecīgi būtu nepieciešams izstrādāt rekomendācijas izglītības iestādēm darbā ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām. Tāpat kvalitātes dienests vērtē, vai ar izglītojamajiem ar speciālajām vajadzībām strādā pedagogi, kuru profesionālā kvalifikācija un/vai profesionālā kompetence atbilst normatīvo aktu prasībām attiecībā uz darbu ar šo mērķgrupu.

4.4.6. Kritērijs „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni”

Jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni” 16 (38,1%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 25 (59,5%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 1 (2,4%) izglītības iestādes darbs – ar „pietiekami” (20.attēls).

20.attēls. Jomas "Atbalsts izglītojamiem" kritērija "Sadarbība ar izglītojamā ģimeni" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu sadarbību ar izglītojamā ģimeni norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- mērķtiecīga un organizēta izglītības iestāžu un vecāku sadarbība;
- regulāra izglītības iestāžu un vecāku informācijas apmaiņa;
- pozitīvs vecāku viedoklis par izglītības iestāžu darbu;
- vecāku aktīva dalība izglītības iestāžu organizētajos pasākumos.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu sadarbību ar izglītojamā ģimeni norāda šādus trūkumus:

- izglītības iestāžu padomes neiesaistās izglītības iestāžu darba plānošanā un pašvērtēšanas procesā;
- nav izveidotas izglītības iestāžu tīmekļa vietnes, kurās vecāki varētu gūt informāciju par aktualitātēm izglītības iestāžu darbā, vai arī esošajās tīmekļa vietnēs aktuālā informācija netiek atspoguļota.

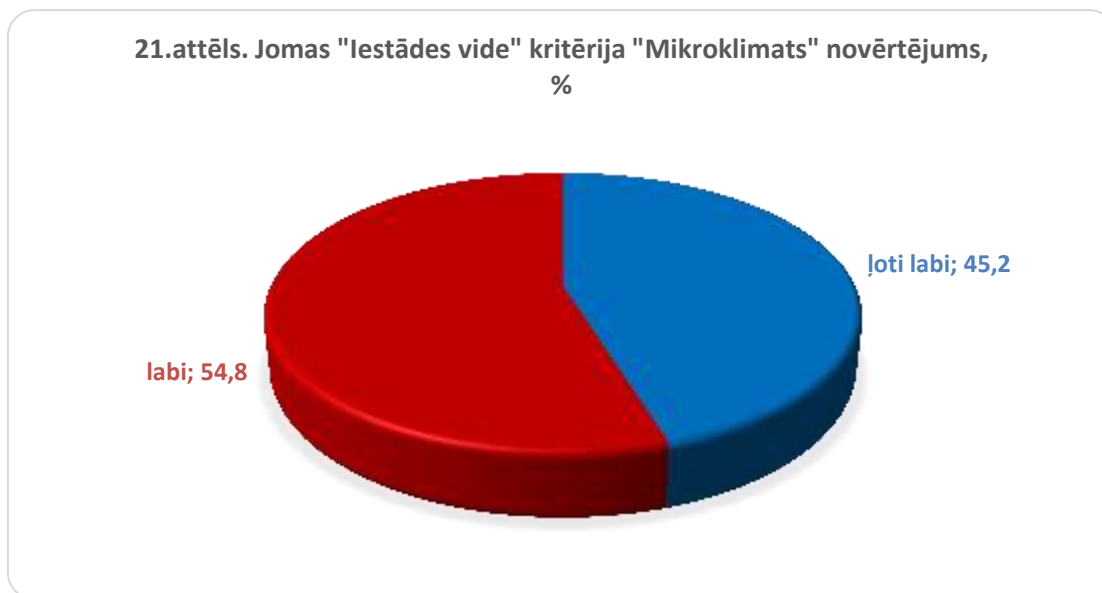
Ekspertu komisijas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni” kopumā sniegušas 4 ieteikumus, no kuriem 3 (75%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 1 (25%) ieteikums ir daļēji izpildīts. Daļēji izpildīts ir ieteikums iepazīstināt vecākus ar aktivitātēm alternatīvās izglītības jomā. Izglītības iestāde informē, ka turpina izglītojamo vecākus iepazīstināt ar alternatīvo izglītību, izmantojot Berlīnes Montessori kursu materiālus, un tulko grāmatas par šo tēmu no vācu valodas.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestāžu un vecāku sadarbība ir labi organizēta un mērķtiecīga 97,6% izglītības iestāžu. Analizējot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto informāciju par izglītības iestāžu darbu, sniedzot atbalstu izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām un atbalstu mācību darba diferenciacijā kopsakarā ar kritēriju par izglītības iestāžu sadarbību ar izglītojamo ģimenēm, secināms, ka ir trūkumi sadarbībā ar izglītojamo ar speciālām vajadzībām vecākiem, jo nepieciešama būtiskāka vecāku līdzdalību šo izglītojamo attīstības veicināšanā.

4.5. Joma „Iestādes vide”

4.5.1. Kritērijs „Mikroklimats”

Jomas „Iestādes vide” kritērijā „Mikroklimats” 19 (45,2%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 23 (54,8%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi” (21.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mikroklimatu izglītības iestādēs norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- sirsnīgas un uzticību veicinošas attiecības starp pedagogiem un izglītojamajiem;
- daudzveidīgs darbs izglītības iestādes tēla veidošanā un izglītojamo patriotiskajai audzināšanai;
- izkoptas izglītības iestāžu tradīcijas;
- veselīgas vides veidošana izglītības iestādēs.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par mikroklimatu izglītības iestādēs norāda šādus trūkumus:

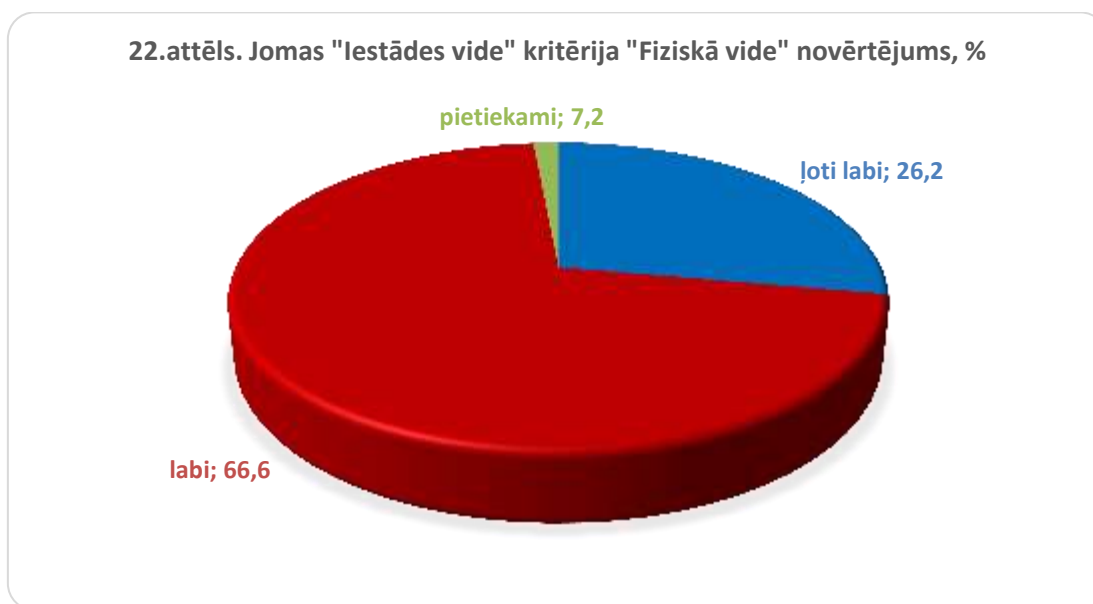
- izglītojamie nav motivēti piedalīties izglītības iestāžu vērtību definēšanā;
- ne visu izglītojamo uzvedība ir apmierinoša;
- izglītības iestādēs nav izstrādāta kārtība dažādu līmeņu konflikta situāciju risināšanai;
- izglītības iestāžu Iekšējās kārtības noteikumos nav noteikta izglītības iestādes vadītāja un personāla rīcība gadījumos, ja izglītojamais apdraud savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes vide” kritērijā „Mikroklimats” kopumā sniegušas 7 ieteikumus, no kuriem 3 (43%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 4 (57%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā izglītojamo uzvedības uzlabošana, iekšējās kārtības noteikumu pilnveide, izglītības iestādes tīmekļa vietnes papildināšana ar aktuālo informāciju par notiekošo izglītības iestādē. Izglītības iestādes norāda, ka izglītojamo uzvedības jautājumi tiek pārrunāti gan ar izglītojamajiem, gan viņu vecākiem, gan ar Valsts policijas darbiniekiem, ja tas ir nepieciešams. Izglītības iestāžu tīmekļu vietnes tiek papildinātas ar jaunāko informāciju par izglītības iestāžu darbību.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka kritērijs „Mikroklimats” ir visaugstāk novērtētais izglītības iestāžu darbību raksturojošajiem kritērijiem, jo izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi” un „labi” 100% gadījumā.

4.5.2. Kritērijs „Fiziskā vide”

Jomas „Iestādes vide” kritērijā „Fiziskā vide” 11 (26,2%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 28 (66,6%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 3 (7,2%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (22.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par fizisko vidi izglītības iestādēs norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- kārtība un tīrība izglītības iestāžu telpās un apkārtnē;
- izstrādāti izglītības iestāžu projekti izglītības iestāžu vides sakārtošanai;
- izglītības iestāžu telpu labiekārtošanai un remontam tiek piesaistīts pašvaldību un projektu finansējums.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par fizisko vidi izglītības iestādēs norāda šādus trūkumus:

- nav rekonstruētas izglītības iestāžu apkures sistēmas, avārijas stāvoklī ir balkoni, novecojušas ventilācijas iekārtas, nav nostiprinātas jumta sijas, nepieciešami papildu gaismas ķermeņi u.c.;
- nepietiekama saimnieciskā personāla iekšējā kontrole;
- izglītojamajiem nav nodrošināta droša pārvietošanās ar kājām no transporta pieturas līdz izglītības iestādei;
- izglītības iestādēs nav iekārtoti kontroles institūciju veikto pārbaužu aktu reģistrācijas žurnāli.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes vide” kritērijā „Fiziskā vide” kopumā sniegušas 23 ieteikumus, no kuriem 6 (26%) ieteikumi jau ir izpildīti, 12 (52%) ieteikumi ir daļēji izpildīti, bet 5 (22%) ieteikumi nav izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā aktu zāles izbūve, izglītības iestādes logu nomaiņa, kapitālā remonta veikšana, sanitārhygēnisko apstākļu uzlabošana, piebraucamā ceļa sakārtošana.

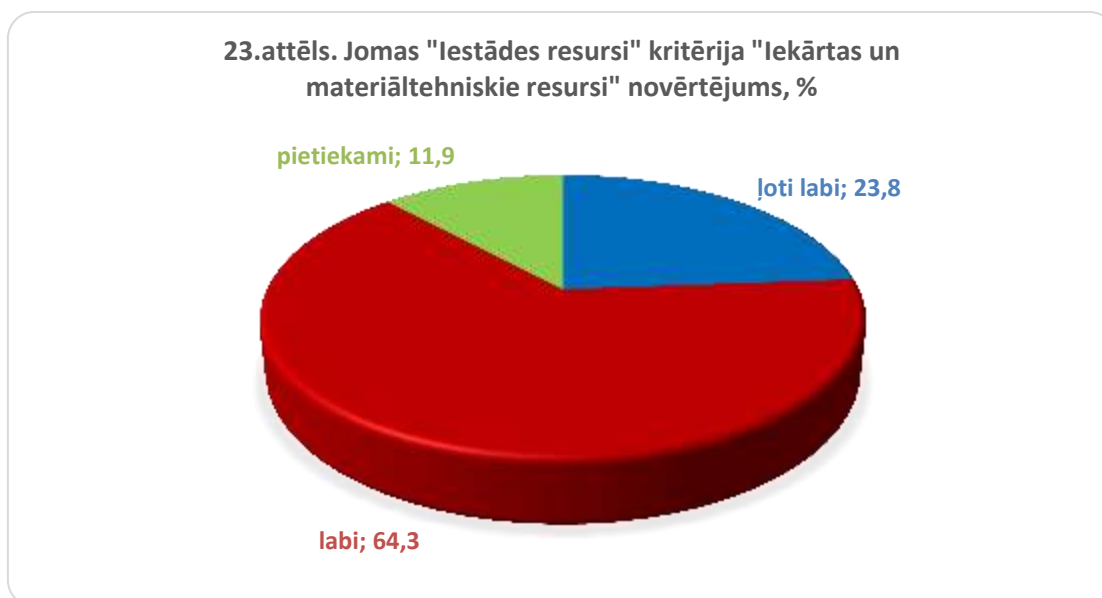
Neizpildīti ir tādi ieteikumi kā ventilācijas iekārtu sakārtošana, mācību kabinetu remontēšana, jumta sijas nostiprināšana, sporta zāles renovācija. Daļā izglītības iestāžu renovācijas darbi ir uzsākti, bet citās tie nenotiek, jo celtniecības firmas nav atbildušas izsludināto iepirkumu prasībām, citām izglītības iestādēm trūkst finanšu līdzekļu remontdarbu veikšanai. Izglītības iestādes ir veikušas korekcijas savos attīstības plānos.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestādes rūpējas par izglītības iestāžu ēku uzturēšanu kārtībā, par kārtību un tīrību izglītības iestādēs un ap tām, tomēr nepieciešami kapitāli uzlabojumi izglītības iestādēs, nepieciešams renovēt ēkas, kas veicams ar izglītības iestādes dibinātāja finansiālo un citāda veida atbalstu.

4.6. Joma „Iestādes resursi”

4.6.1. Kritērijs „Iekārtas un materiāltehniskie resursi”

Jomas „Iestādes resursi” kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” 10 (23,8%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 27 (64,3%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 5 (11,9%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (23.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par iekārtām un materiāltehniskajiem resursiem izglītības iestādēs norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītības iestādes nodrošinātas ar nepieciešamajām telpām mācību darbam un ārpusstundu nodarbībām;
- pedagogi un izglītojamie mācību stundās racionāli izmanto izglītības iestādē esošos materiāltehniskos un informācijas tehnoloģiju resursus;
- projektu līdzekļi tiek mērķtiecīgi izmantoti izglītības iestāžu vides un izglītības procesa pilnveidošanai;
- veiksmīga sadarbība ar pašvaldībām un valsts institūcijām izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošanai.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par iekārtām un materiāltehniskajiem resursiem izglītības iestādēs norāda šādus trūkumus:

- nepietiekama materiāltehniskā bāze mājturības un tehnoloģiju mācību stundu kvalitatīvai nodrošināšanai;
- nepiemērotas mēbeles izglītojamo vecumam un augumam;

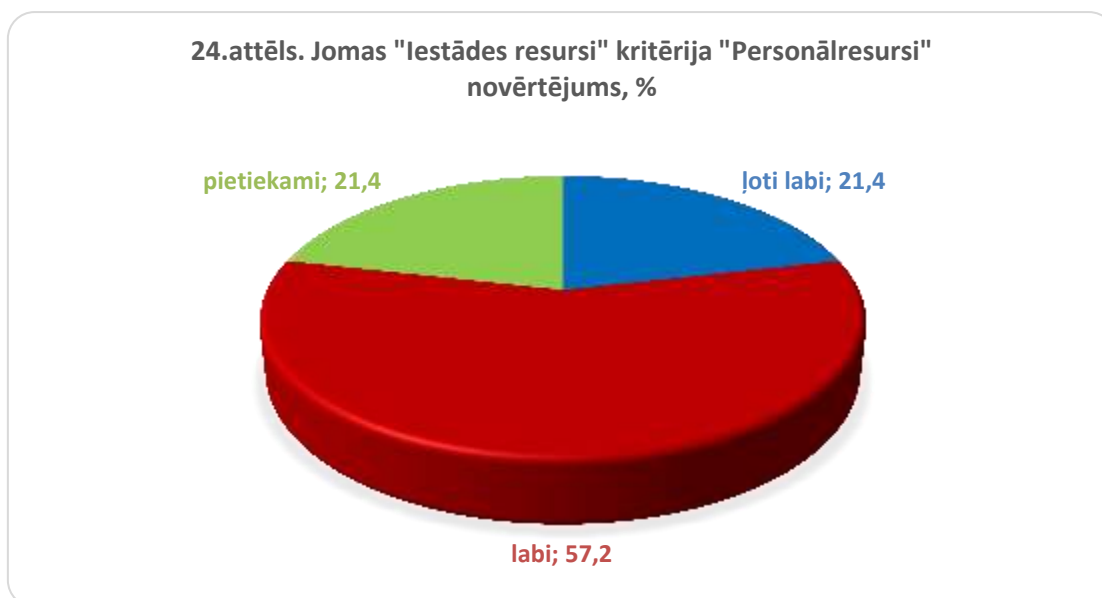
- ne visas izglītības iestādes ir pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- daļā izglītības iestāžu jāievieš vai jāpilnveido mūsdienīgu informācijas tehnoloģiju lietošanas iespējas.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes resursi” kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” kopumā sniegušas 32 ieteikumus, no kuriem 11 (35%) ieteikumi jau ir izpildīti, 19 (59%) ieteikumi ir daļēji izpildīti, bet neizpildīti ir 2 (6%) ieteikumi. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā mājturības un tehnoloģiju pamatu kabinetu materiāltehniskās bāzes pilnveidošana, telpu iekārtošana atbalsta personālam, ģērbtuvju iekārtošana, gaiteņu labiekārtošana, datoru nomaiņa u.c. remontdarbi, neizpildīti ir tādi ieteikumi kā izglītības iestādes piemērošana cilvēkiem ar kustību traucējumiem un sporta stadiona rekonstrukcija. Izglītības iestādes informē, ka nevar veikt tādas ieteikumus kā sporta stadiona rekonstrukcija un izglītības iestādes pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar kustību traucējumiem finanšu līdzekļu trūkuma dēļ. Daļa izglītības iestāžu ir izstrādājušas projektus telpu remontdarbiem, bet finanšu līdzekļu trūkuma dēļ nav tos īstenojušas. Ir izglītības iestādes, kuras uzsākušas rekonstrukcijas darbus, bet vēl nav tos pabeigušas.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka 88,1% izglītības iestāžu ir pieejams labs materiāltehniskais nodrošinājums, tomēr izglītības iestādēm ir daudz vajadzību iekārtu un materiāltehnisko līdzekļu nodrošināšanai. Šīs problēmas var risināt kopā ar izglītības iestādes dibinātāju, iesaistoties projektos vai sadarbojoties ar sponsoriem. Ieteikumus materiāltehnisko resursu uzlabošanai izglītības iestādes nav izpildījušas vai ir daļēji izpildījušas tādēļ, ka to izpildei ir nepieciešams ilgāks laiks un ievērojami finanšu līdzekļi.

4.6.2. Kritērijs „Personālrresursi”

Jomas „Iestādes resursi” kritērijā „Personālrresursi” 9 (21,4%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 24 (57,2%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 9 (21,4%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (24.attēls).

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par personālrresursiem izglītības iestādēs norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītības iestādēs ir kvalificēts un kompetents pedagogu kolektīvs;

- pedagogi iesaistās ar pedagoģisko darbu saistītās aktivitātēs ārpus izglītības iestādes.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par personālresursiem izglītības iestādēs norāda šādus trūkumus:

- nav nodrošināta visu pedagogu profesionālās kompetences pilnveide atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- nav aktualizēta pedagogu datu bāze Valsts izglītības informācijas sistēmā.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos norāda, ka daļa akreditējamo izglītības iestāžu sekmīgi un savlaicīgi plāno pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, bet daļā izglītības iestāžu šāda plāna nav un pedagogu profesionālās kompetences pilnveide notiek nesistemātiski, nenodrošinot normatīvajos aktos noteikto. Ekspertu komisiju ziņojumos iekļautā informācija par izglītības iestāžu darbības jomu „Personālresursi” ļauj secināt, ka izglītības iestādēs, kuras plāno šīs pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, nodrošina arī pedagogu profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām un regulāri aktualizē informāciju Valsts izglītības informācijas sistēmā.

Viena daļa ekspertu komisiju ziņojumos ir norādījušas, ka izglītības iestādes ir nodrošinātas ar pedagoģisko, atbalsta un tehnisko personālu, savukārt cita daļa ekspertu komisiju norāda, ka atbalsta personāla trūkst, kā arī ne visu pedagogu un atbalsta personāla kvalifikācija atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes resursi” kritērijā „Personālresursi” kopumā sniegušas 32 ieteikumus, no kuriem 18 (56%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet 14 (44%) ieteikumi ir daļēji izpildīti. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā pedagogu profesionālās kompetences pilnveides nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pedagogu profesionālās kompetences pilnveides plāna izveidošana, pilnas darba slodzes nodrošināšana atbalsta personālam. Izglītības iestādes informē par pedagogiem, kuri jau apmeklējuši pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursus, un par to, ka tiek plānoti turamākie profesionālās kompetences pilnveides kursu apmeklējumi. Saņemta informācija, ka viena izglītības iestāde palielinājusi darba slodzi logopēdam un izglītības psihologam. Darbs pie ieteikumu izpildes turpinās.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka 78,6% izglītības iestāžu strādā pedagogi ar atbilstošu izglītību un profesionālo kvalifikāciju, kas savas profesionālās kompetences pilnveidojuši, apgūstot pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmas. Tomēr 21,4% izglītības iestāžu ir pedagogi, kuru izglītība vai profesionālā kvalifikācija neatbilst Ministru kabineta 2014.gada 28.oktobra noteikumos Nr.662 „Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr.662) izvirzītajām prasībām. MK noteikumos Nr.662 noteikta pedagoga profesijai nepieciešamā izglītība un profesionālās kvalifikācijas prasības, kas dod tiesības strādāt izglītības iestādē un mācīt noteiktus mācību priekšmetus. Tikai profesionāli sagatavots pedagogs var īstenot kvalitatīvu izglītību.

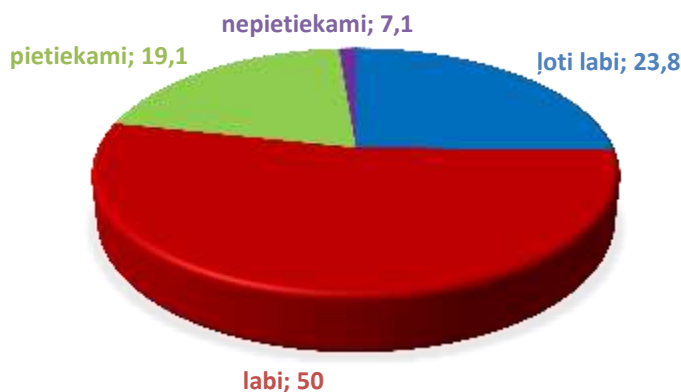
4.7. Joma „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana”

4.7.1. Kritērijs „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana”

Jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” 10 (23,8%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 21 (50%) izglītības iestādes darbs –

ar „labi”, 8 (19,1%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami”, 3 (7,1%) izglītības iestāžu darbs – ar „nepietiekami” (25.attēls).

25.attēls. Jomas "Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana" kritērija "Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu darba pašvērtēšanu un attīstības plānošanu norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- izglītības iestāžu darbības jomu pašvērtēšanā un attīstības plānošanā iesaistīti visi izglītības iestādes darbinieki, izglītojamie, vecāki, kā arī citas ieinteresētās;
- sistemātiski tiek vērtēts izglītības iestāžu un pedagogu darbs;
- mācību gada noslēgumā notiek katra pedagoga darba un izglītības iestāžu darba pašvērtēšana, akcentējot sasniegumus un nosakot pilnveides prioritātes.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu darba pašvērtēšanu un attīstības plānošanu norāda šādus trūkumus:

- plānojot izglītības iestāžu attīstību, ne vienmēr ir skaidra izvirzīto prioritāšu īstenošana pa gadiem un jomām un nav noteikti rezultātu novērtēšanas kritēriji;
- ne vienmēr izglītības iestādes attīstības plānošanas dokumenti un skolas darba plāni veidoti savstarpēji saistīti, ņemot vērā izglītības iestāžu pašvērtējumu;
- izglītības iestāžu vadība nepietiekami pārrauga plānoto savas izglītības iestādes attīstību, neveic plānā korekcijas atbilstoši konkrētajai situācijai;
- izglītības iestāžu attīstības plānošanas dokumenti nav pieejami izglītības iestāžu vai to dibinātāju tīmekļu vietnēs.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” kopumā sniegušas 19 ieteikumus, no kuriem 12 (63%) ieteikumi jau ir izpildīti, 3 (16%) ieteikumi ir daļēji izpildīti, bet neizpildīti ir 4 (21%) ieteikumi. Daļēji izpildīti ieteikumi veikt mācību procesa analīzi pedagoģiskās padomes sēdēs, izglītības iestādes attīstības plāna īstenošanas gaitas analīzi, attīstības plāna rezultātu novērtēšanas kritēriju izstrādi. Neizpildīti ir tādi ieteikumi kā izglītības iestādes pašvērtēšanas procesā visu izglītības iestādes darbā ieinteresēto iesaistīšana, plānošanas dokumentu ievietošana izglītības iestādes tīmekļa vietnē. Jānorāda, ka ekspertu komisiju ieteikums ievietot plānošanas

dokumentu izglītības iestādes tīmekļa vietnē nav pamatots ar normatīvo aktu prasībām. Izglītības iestādes norāda, ka vairāki ekspertu komisiju ieteikumi par pašnovērtējuma ziņojumu sagatavošanu pašreizējā periodā tām nav aktuāli un pašvērtēšana tiks veikta nākamajos mācību gados. Tomēr šāda nostāja vērtējama kritiski, jo izglītības iestādēm savas darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitāte būtu jāvērtē regulāri, vēlams katru gadu.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka izglītības iestādes savu darbu vērtē un plāno. Veicot izglītības iestāžu darbības vai tās īstenoto izglītības programmu ārējo novērtēšanu, tiek analizēti izglītības iestāžu pašnovērtējuma ziņojumi. Ne vienmēr izglītības iestādes darbības un tās īstenotās izglītības programmas ārējais novērtējums sakrīt ar izglītības iestādes pašnovērtējumu. Daudzos gadījumos izglītības iestāde savu darbu vērtē augstāk nekā ekspertu komisija.

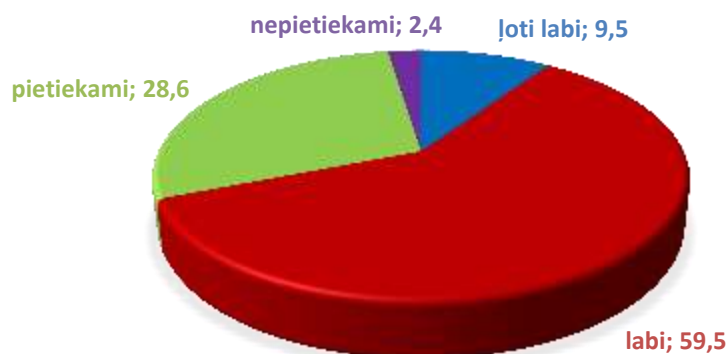
Kvalitātes dienestam jāizvērtē, kāpēc un cik gadījumos katrs izglītības iestādes pašnovērtējums kvalitātes rādītājos visu jomu atbilstošajos kritērijos nesakrīt ar akreditācijas komisijas ārējo vērtējumu, analizējot iemeslus šādai atšķirībai. Šāda analīze ir būtiska, lai secinātu, cik objektīva ir izglītības iestāžu veiktā pašvērtēšana.

Ja trīs izglītības iestāžu darbs pašvērtēšanā un attīstības plānošanā novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „nepietiekami”, tad tā ir satraucoša situācija, jo liecina, ka šīs izglītības iestādes neprot darbu ne plānot, ne novērtēt. Kvalitātes dienests jau sniedz izglītības iestādēm metodisku palīdzību, lai šādas situācijas novērstu. Kvalitātes dienesta izstrādātie „Metodiskie ieteikumi profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu pašvērtēšanai” un organizētie izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveides kursi ir pamats izglītības iestāžu darba organizācijas pilnveidei.

4.7.2. Kritērijs „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”

Jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” 4 (9,5%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 25 (59,5%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 12 (28,6%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami”, 1 (2,4%) izglītības iestādes darbs – ar „nepietiekami” (26.attēls).

26.attēls. Jomas "Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana" kritērija "Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu vadības darbu un personāla pārvaldību norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- profesionāls, mērķtiecīgs, uz rezultātu virzīts izglītības iestādes vadības komandas darbs;
- izglītības iestādes vadība ir pārmaiņas atbalstoša un atbalsta pedagogu tālākizglītību;
- labas, savstarpēji atbalstošas, uz attīstību vērstas attiecības vadības un visu izglītības iestādes darbībā ieinteresēto pušu starpā,
- atzīstams izglītības iestādes direktora ieguldījums personāla pārvaldībā, sadarbības veicināšanā ar dažādām institūcijām, skolas prestiža veidošanā.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu vadības darbu un personāla pārvaldību norāda šādus trūkumus:

- nav izstrādāta metodiskā darba sistēma, kura balstīta uz izglītības iestādes vadības un metodisko komisiju vadītāju vienotu pieeju izglītības iestādes darbības jomu pašvērtējumā noteikto attīstības vajadzību īstenošanai;
- nepietiekama pieņemto lēmumu pārraudzība un kontrole;
- nav aktualizēti izglītības iestādes pedagogu un darbinieku amatu apraksti;
- netiek ievērots Ministru kabineta 2005.gada 18.oktobra noteikumos Nr. 779 „Noteikumi par vispārējās izglītības iestāžu pedagogiskā procesa organizēšanai nepieciešamo obligāto dokumentāciju” noteiktais.

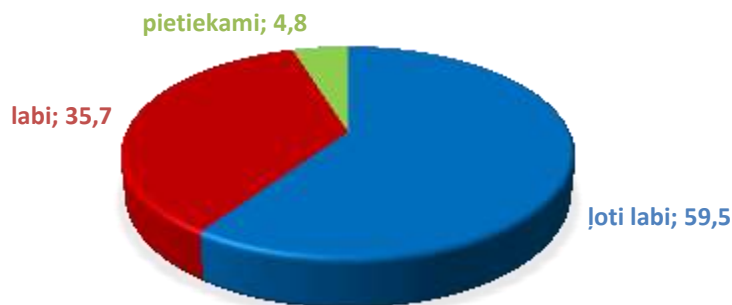
Ekspertu komisijas jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” kopumā sniegušas 55 ieteikumus, no kuriem 40 (73%) ieteikumi jau ir izpildīti, bet daļēji izpildīti ir 15 (27%) ieteikumi. Daļēji izpildīti ir tādi ieteikumi kā izglītības iestādes pedagogu un darbinieku amatu aprakstu aktualizēšana, dokumentu izstrādāšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, izglītības iestādes tīmekļa vietnes izveidošana, izglītības procesa pārraudzības nodrošināšana. Izglītības iestādes informē, ka tiek izvērtēta izglītības iestāžu dokumentu atbilstība ārējiem normatīvajiem aktiem un dokumenti tiek pilnveidoti. Vairāku izglītības iestāžu vadība pilnveido savas kompetences izglītības iestādes darba vadībā.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka 31% izglītības iestāžu darbs kritērijā „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība” novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „pietiekami” un „nepietiekami”. Tas liecina, ka trešdaļā izglītības iestāžu ne visa dokumentācija ir izstrādāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ir nepietiekama pieņemto lēmumu izpildes kontrole, nav vienotas darba sistēmas, kas nepieciešama izglītības iestādes darbības noteikto attīstības vajadzību īstenošanai.

4.7.3. Kritērijs „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”

Jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” 25 (59,5%) izglītības iestāžu darbs novērtēts ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi”, 15 (35,7%) izglītības iestāžu darbs – ar „labi”, 2 (4,8%) izglītības iestāžu darbs – ar „pietiekami” (27.attēls).

27.attēls. Jomas "Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana" kritērija "Iestādes sadarbība ar citām institūcijām" novērtējums, %

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu sadarbību ar citām institūcijām norāda šādas pozitīvas iezīmes:

- laba izglītības iestāžu sadarbība ar to dibinātājiem, valsts un pašvaldību institūcijām, augstskolām, vietējiem uzņēmējiem;
- izglītības iestādes ir inovatīvas un konkurētspējīgas;
- izglītības iestāžu līdzdalība dažādos projektos, tai skaitā starptautiskajos;
- izglītības iestādes organizē pieredzes apmaiņas seminārus un popularizē savu pieredzi mācību procesa organizēšanā;
- pedagoģu līdzdalība mācību grāmatu un mācību līdzekļu izstrādē.

Ekspertu komisijas jomas „Iestādes darba organizācija, vadība un kvalitātes nodrošināšana” kritērijā „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” kopumā sniegušas 2 ieteikumus, no kuriem 1 (50%) ieteikums jau ir izpildīts, bet 1 (50%) ieteikums ir daļēji izpildīts. Daļēji izpildīts ir ieteikums izglītības iestādes pedagogiem iesaistīties starptautiskajos projektos.

Ekspertu komisijas savos ziņojumos par izglītības iestāžu sadarbību ar citām institūcijām norāda, ka izglītības iestādēm nepieciešams vairāk iesaistīties starptautiskajos projektos, kas sekmē mācību procesa kvalitatīvu organizēšanu un izglītības kvalitātes uzlabošanu.

Kvalitātes dienests, ievērojot ekspertu komisiju ziņojumos norādīto, secina, ka 95,2% izglītības iestāžu veiksmīgi sadarbojas ar izglītības iestādes dibinātāju, valsts un pašvaldību institūcijām, augstskolām, vietējiem uzņēmējiem, sekmējot izglītības iestādes materiāltehniskā stāvokļa uzlabošanu un mācību procesa efektīvu organizēšanu. Daļa izglītības iestāžu sadarbojas ar citu valstu izglītības iestādēm un iesaistās dažādos starptautiskajos projektos. Izglītības iestādes popularizē savu pieredzi mācību procesa organizēšanā.

5. Secinājumi un priekšlikumi

Analizējot izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas ārējās novērtēšanas rezultātus un ekspertu komisiju ieteikumu ieviešanu izglītības iestādēs, jāsecina, ka izglītības iestādes īsteno izglītības procesu un pilnveido to, sniedzot izglītojamajiem iespēju apgūt daudzveidīgas izglītības programmas, kā arī nepieciešamo atbalstu, lai katrs izglītojamais varētu iegūt kvalitatīvu izglītību un attīstīt savas spējas, talantus, kompetences un personību.

2015.gadā ārējā vērtēšana tika veikta 42 izglītības iestādēs, tika novērtēta 33 vispārējās izglītības iestāžu darbības un 128 vispārējās izglītības programmu īstenošanas kvalitāte. Tika akreditētas visas izglītības iestādes, netika akreditēta viena izglītības programma – „Pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas programma”, jo 1.jomu „Mācību saturs – iestādes īstenojams izglītības programmas” ekspertu komisija novērtēja ar kvalitātes vērtējuma līmeni „nepietiekami”.

Salīdzinot izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas ārējās novērtēšanas rezultātus 2014.gadā un 2015.gadā, redzams, ka 2015.gadā par 13 izglītības iestādēm ir bijis mazāks to izglītības iestāžu skaits, kurās ekspertu komisijas veikušas ārējo vērtēšanu. Attiecīgi samazinājies arī vispārējās izglītības programmu skaits, kuru īstenošanas kvalitāte tika vērtēta – 2015.gadā tika vērtēts par 24 izglītības programmām mazāk. Arī 2014.gadā viena izglītības programma netika akreditēta.

2015.gadā vērtēto izglītības programmu īstenošanas kvalitāte ir bijusi augstāka kā iepriekš. 2014.gadā uz sešiem gadiem tika akreditēti 84% vispārējās izglītības programmu, uz 2 gadiem – 15% izglītības programmu, bet 1% izglītības programmu akreditācija tika atteikta. 2015.gadā uz sešiem gadiem tika akreditēti 91% vispārējās izglītības programmu, uz 2 gadiem – 8% izglītības programmu, bet 1% izglītības programmu akreditācija tika atteikta.

2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, samazinājies ārējā vērtēšanā novērtēto speciālās izglītības programmu īpatsvars – 2015.gadā tas bija 30%, bet 2014.gadā – 36% no kopējā novērtēto izglītības programmu skaita.

2015.gadā 92% speciālo izglītības programmu no kopējā akreditēto speciālo programmu skaita tika akreditēti uz 6 gadiem, bet 8% – uz 2 gadiem. 2014.gadā 84% speciālo izglītības programmu no kopējā akreditēto speciālo programmu skaita tika akreditēti uz 6 gadiem, bet 16% – uz 2 gadiem. Tas liecina, ka 2015.gadā vērtēto speciālo izglītības programmu īstenošanas kvalitāte ir bijusi augstāka kā 2014.gadā.

Ar kvalitātes vērtējuma līmeni „ļoti labi” un „labi” kopā vislabāk novērtēti tādi kritēriji kā „Mikroklimats”, „Sadarbība ar izglītojamā ģimeni”, „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”, „Fiziskā vide”, „Atbalsts personības veidošanā”. Ar kvalitātes vērtējuma līmeni „pietiekami” visvairāk novērtēti kritēriji „Vērtēšana kā mācību procesa sastāvdaļa”, „Mācīšanas kvalitāte” un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”. Kvalitātes vērtējuma līmenis „nepietiekami” ir tādos kritērijos kā „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana”, „Atbalsts karjeras izglītībā” un „Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”.

Priekšlikumi izglītības iestādēm to darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes uzlabošanai:

1. izglītības iestāžu vadībai nodrošināt izglītības iestāžu darbību un izglītības programmu īstenošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
2. veicināt izglītojamo mācību sasniegumu izaugsmi, uzlabojot izglītības iestāžu darbību kritērijos „Mācīšanas kvalitāte”, „Atbalsts mācību darba diferenciacijai”, „Atbalsts izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām”;
3. nodrošināt izglītojamajiem atbalsta personāla pakalpojumu pieejamību;

4. pastiprinātu uzmanību veltīt situācijām, kurās var tikt apdraudēta izglītojamo drošība, tai skaitā emocionālās un fiziskās vardarbības gadījumiem, un noteikt precīzu izglītības iestāžu vadības un pedagogu rīcību šādās situācijās;
5. analizēt informāciju par izglītojamo dalību interešu izglītības programmās ārpus izglītības iestādēm mērķtiecīgai katra izglītojamā personības attīstībai;
6. regulāri novērtēt pedagogu darba kvalitāti saskaņā ar izglītības iestādes noteiktiem kritērijiem un katra pedagoga veikto pašnovērtējumu atbilstoši izglītības iestādes noteiktajām mācību gada prioritātēm;
7. izglītības iestāžu vadībai nodrošināt kontroli pār pedagogu izglītības un profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām;
8. aktualizēt pedagogu datu bāzi Valsts izglītības informācijas sistēmā, norādot precīzas ziņas par pedagogu iegūto izglītību, kvalifikāciju un profesionālās kompetences pilnveidi;
9. veikt regulāru pašvērtēšanu, pēc katra mācību gada rezultātu izvērtēšanas un darbības analīzes aktualizējot pašnovērtējuma ziņojumu;
10. apkopot labās prakses piemērus, raksturojot to ilgtspēju un ieguvumus no to īstenošanas;
11. veicināt katras izglītības iestādes pedagogu, kā arī savstarpēju izglītības iestāžu sadarbību, daloties pieredzē par labās prakses piemēru īstenošanu un sadarbojoties to ieviešanā;
12. pilnveidot un aktivizēt sadarbību ar izglītības iestādes dibinātāju un citām ieinteresētajām pusēm izglītības kvalitātes nodrošināšanā visās izglītības iestādes darbības jomās.

Priekšlikumi izglītības iestāžu dibinātājiem atbalsta sniegšanai izglītības iestāžu darbības sekmīgai nodrošināšanai:

1. pilnveidot un aktivizēt sadarbību ar izglītības iestādēm un katras izglītības iestādes darbības kvalitātes nodrošināšanā iesaistītajām ieinteresētajām pusēm visās izglītības iestādes darbības jomās;
2. sniegt palīdzību atbalsta personāla nodrošināšanai izglītības iestādēs;
3. nodrošināt pārraudzību par katra pedagoga izglītības un profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām izglītības iestādēs;
4. iesaistīties izglītības iestāžu pašvērtēšanas procesā;
5. sniegt atbalstu ekspertu komisiju ieteikumu ieviešanā visās izglītības iestāžu darbības jomās;
6. sniegt atbalstu izglītības iestādēm materiāli tehniskā nodrošinājuma pilnveidošanai.

Priekšlikumi kvalitātes dienestam informācijas iegūšanai, apkopošanai un analīzei izglītības politikas veidošanai un īstenošanai, vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas nodrošināšanai, kā arī atbalsta sniegšanai izglītības iestādēm izglītības kvalitātes nodrošināšanai:

1. akreditācijas ekspertu sagatavošanā un viņu profesionālās kompetences pilnveidē aktualizēt jautājumus par mācību un audzināšanas procesa tiesiskumu un uzsvērt ilgtermiņa ieteikumu izglītības iestāžu darba pilnveidei izstrādes nepieciešamību;
2. turpināt sniegt atbalstu izglītības iestāžu vadītājiem mācību un audzināšanas procesa kvalitātes nodrošināšanā. Īstenojot izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveidi, aktualizēt jautājumus par izglītības iestāžu darbības, tostarp izglītības programmu īstenošanas tiesiskuma nodrošināšanu, veicināt izglītības iestāžu regulāru pašvērtēšanu pēc katra

- mācību gada rezultātu izvērtēšanas un darbības analīzes un aktualizēt pašnovērtējuma ziņojumu;
- veikt ar mācību un audzināšanas procesu saistītas analītiskās izpētes un publiskot to rezultātus;
 - veikt akreditācijas ekspertu komisiju ieteikumu izpildes monitoringu, īpaši vērtējot ekspertu komisiju ilgtermiņa ieteikumu izpildi izglītības iestāžu darbības, tostarp izglītības programmu īstenošanā;
 - izstrādāt un publiskot metodiskos ieteikumus un atbalsta materiālus jomās, kas akreditācijas procesa laikā ir identificētas kā problemātiskas, tai skaitā jautājumos par darbu ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām un jautājumos par izglītības iestāžu personāla rīcību izglītojamo traumu un vardarbības gadījumos, atbilstoši kvalitātes dienesta kompetencei;
 - nodrošināt kontroli pār pedagogu izglītības un profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām un datu bāzes aktualizēšanu Valsts izglītības informācijas sistēmā akreditējamajām izglītības iestādēm vai to īstenojamām izglītības programmām, sniedzot nepieciešamo metodisko atbalstu;
 - veikt analīzi par izglītības iestāžu darba pašvērtējumu atbilstību izglītības iestāžu ārējās novērtēšanas rezultātiem. Analīzes rezultātus izmantot izglītības iestāžu atbalstam pašvērtējuma veikšanai.

Priekšlikumi Izglītības un zinātnes ministrijai atbalsta sniegšanai izglītības iestāžu darbības sekmīgai nodrošināšanai:

- nodrošināt regulāru profesionālās kompetences pilnveides B programmu pieejamību visu mācību priekšmetu pedagogiem tiesību iegūšanai mācīt citus mācību priekšmetus;
- apkopot augstskolu personām izglītību apliecinošajos dokumentos piešķiramās (-tās) profesionālās kvalifikācijas un to atbilstību pedagogu mācāmajiem mācību priekšmetiem;
- veicināt vienotu Izglītības un zinātnes ministrijas, kvalitātes dienesta un Akadēmiskā informācijas centra pieeju pedagogu iegūtās izglītības atbilstības izvērtēšanā;
- pielīdzināt Valsts izglītības satura centra piešķirto ārštata metodiķa statusu pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei;
- nodrošināt, ka Valsts izglītības informācijas sistēmā neuzrādītu kā profesionālo kompetenci 36 stundu apjomā neapguvušus tos pedagogus, kuri iegūst augstāko izglītību vai apgūst B programmu, kā arī pēdējo trīs gadu laikā ieguvuši augstāko izglītību vai apguvuši B programmu;
- nodrošināt iespēju Valsts izglītības informācijas sistēmā atspoguļot arī vispārējās izglītības iestādē integrēto izglītojamo, kuri apgūst speciālās izglītības programmas, mācību plānus;
- nodrošināt MK noteikumos Nr.662 noteikto prasību attiecībā uz pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju vienotu izpratni un piemērošanu.